

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Začlenění dítěte s postižením do roverského kmene
spolku Junák – český skaut**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: **SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA**

Autor: Kateřina Halíková

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Renata Švestková, Ph.D.

České Budějovice 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem „*Začlenění dítěte s postižením do roverského kmene spolku Junák – český skaut*“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 25. 5. 2020

.....

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Ing. Renatě Švestkové, Ph.D. za odborné vedení, ochotu a cenné připomínky při zpracování a vyhodnocení práce. Také bych chtěla poděkovat všem respondentům, kteří se zapojili do výzkumu. V neposlední řadě děkuji také své rodině za podporu během celého studia.

Začlenění dítěte s postižením do roverského kmene spolku Junák – český skaut

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá začleněním dítěte s postižením do roverského kmene Spolku Junák – český skaut. Na základě kvantitativního šetření s technikou dotazníku zjišťuje a prezentuje názory roverů a rangers na začlenění dítěte s postižením do roverského kmene organizace Junák – český skaut, z.s.. Zkoumá a zaznamenává jejich názory a také jejich povědomí o tom, jak se organizace touto problematikou zabývá.

Z výzkumu vyplynulo, že většina respondentů nemá povědomí o tom, jak organizace Junák – český skaut, z.s. podporuje vedoucí, do jejichž roverského kmene dochází dítě s postižením. Stejně tak většina dotazovaných roverů a rangers neví, čím se zabývá odbor Skauting pro všechny. Z testování a ověřování hypotéz víme, že povědomí o odboru SpV je závislé na absolvování vůdcovské zkoušky. Z těchto výsledků vyplývá, že na vůdcovských kurzech se téma podpory Junáka při začleňování dětí s postižením do organizace probírá. Mým doporučením je zařadit informace o činnosti odboru SpV a podpoře ze strany Junáka do vzdělávání už na čekatelských kurzech.

Ze zkoumaných názorů roverů a rangers můžeme říct, že většina roverů a rangers souhlasí či spíše souhlasí se začleněním dítěte s postižením do spolku Junák – český skaut. Názory respondentů týkající se začlenění dítěte s postižením přímo do jejich roverského kmene se liší dle typu postižení. U všech uvedených typů, kromě mentálního postižení, souhlasila s možností začlenění nadpoloviční většina respondentů.

Klíčová slova

dítě s postižením; volný čas; skautské hnutí; Junák – český skaut, z.s.; roverský kmen; integrace; odbor Skauting pro všechny

The Integration of a Child with Disabilities into the Rover Group of Junak – Czech Scouting Organisation

Abstract

The bachelor thesis deals with the integration of a child with disabilities into the Rover group of the Junak – Czech Scout organisation. Based on a quantitative survey with the questionnaire technique, it finds and presents the views of rovers and rangers on the integration of a child with disabilities into the Rover group of the organisation Junak – Czech Scout, z.s.. It examines and records their views, as well as their awareness of how the organisation deals with this issue.

Research has shown that most respondents do not have awareness of how the organisation Junak – Czech Scout, z.s. supports leaders, which Rover group is attended by a child with disabilities. Likewise, most of the rovers and rangers surveyed do not know what the department Skauting pro všechny (SpV) is doing. We know from the testing and verification of hypotheses that the awareness of the SpV department is dependent on passing the leadership Exam. These results show that at leadership courses, the topic of supporting Junák in integrating children with disabilities into the organisation is discussed. My recommendation is to include information on the activities of the SpV department and support from Junak in education already at previous courses.

From the opinions of rovers and rangers, we can say that most rovers and rangers agree or rather agree with the inclusion of a child with a disability in the Junak – Czech Scout. Respondents' views on the inclusion of a child with disabilities directly into their Rover group vary according to the type of disability. For all of these types, except for intellectual disability, an absolute majority of respondents agreed to the possibility of inclusion.

Key words

a child with a disability; leisure time; scout movement; Junak – Czech Scout, z.s.; rover group; integration; department Skauting pro všechny

Obsah:

Úvod	8
1 Volný čas	9
1.1 Vymezení pojmu volný čas	9
1.2 Volný čas a věk	9
1.3 Volný čas a dítě s postižením	9
2 Instituce, pracující s dětmi ve volném čase	11
3 Skauting	13
3.1 Charakteristika	13
3.2 Skauting ve světě	13
3.3 Základní pilíře skautingu	15
3.4 Skauting u nás	16
3.5 Skautské organizace v České republice	17
4 Junák – český skaut, z.s.	19
4.1 Struktura organizace Junák – český skaut, z.s.	19
4.2 Odbor Skauting pro všechny	20
4.3 Roverský kmen	21
4.3.1 Kdo je rover/rangers?	21
4.3.2 Cíle a hodnoty rovingu	22
4.3.3 Roverský program	22
5 Dítě s postižením	23
5.1 Typologie postižení	23
5.2 Inkluze	24
6 Možnost začlenění dítěte s postižením do roverského kmene	25
7 Cíle práce a hypotézy	27
7.1 Cíle práce	27

7.2	Hypotézy práce	27
7.3	Operacionalizace pojmů	27
8	Metodika.....	29
8.1	Použité metody a techniky sběru dat	29
8.2	Sestavení dotazníku	29
8.3	Charakteristika výzkumného souboru	30
8.4	Proces sběru dat	30
8.5	Vyhodnocování dat.....	31
8.6	Etická pravidla	31
9	Výsledky výzkumu.....	32
9.1	Základní informace o respondentech.....	32
9.2	Povědomí roverů a rangers o podpoře od Junáka – českého skauta, z.s.	38
9.3	Názory roverů a rangers na začlenění dítěte s postižením do roverského kmene	39
9.4	Vyhodnocení hypotéz	46
10	Diskuse	48
11	Závěr.....	52
	Seznam použitých zdrojů	53
	Seznam příloh.....	58
	Seznam zkratk	63

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je *Začlenění dítěte s postižením do roverského kmene spolku Junák – český skaut*. Na organizaci Junák – český skaut, z. s. jsem se zaměřila z toho důvodu, že jsem již 14 let členem spolku. Aktuálně vedu dětský oddíl a zároveň jsem členem roverského kmene. Přestože u nás v dětském oddíle ani v roverském kmene nemáme dítě s postižením, přijde mi téma začleňování dětí s postižením do skautského hnutí, konkrétně spolku Junák – český skaut velice zajímavé a důležité. Tuto problematiku – začleňování dětí s postižením, jsem se rozhodla řešit ve věkové kategorii roverů a rangers, tedy 15+. Pro tuto věkovou kategorii jsem se rozhodla, neboť mi přijde, že se tato problematika řeší většinou u mladších dětí a zajímalo mě, zda má Junák – český skaut, z. s. nějaké materiály či prostředky, které by se zaměřovaly i na začleňování dětí s postižením v mladším roverském věku (15-18 let). Dalším důvodem, proč jsem se zaměřila na věkovou skupinu roverů a rangers je, že většina z nich v organizaci působí řadu let, a zároveň si v tomto věku už vytváří vlastní názory, které si dokáží obhájit. Navíc si členové roverského kmene často vytváří program sami pro sebe, a to je i jeden z důvodů proč jsou jejich názory k tomuto tématu velmi důležité a podnětné.

O integraci se tedy zajímám v mimoškolním prostředí, zajímají mě možnosti trávení volného času dětí s postižením. Pro děti s postižením je správné trávení volného času důležité, může podporovat a prohlubovat jejich zájmy, rozvíjet jejich osobnost, učit je novým znalostem, mohou tak získávat nové zkušenosti či zážitky a navíc se mohou potkávat a seznamovat se svými vrstevníky. Při volbě trávení volného času dětí s postižením je důležité dbát na jejich individuální potřeby, možnosti, ale také na připravenost dané organizace.

Dle mého názoru je organizace Junák – český skaut, z. s. a celkově skautské hnutí vhodným prostředím pro integraci. Skauting se totiž snaží děti a mladé lidi vést k pomoci ostatním, k přizpůsobování slabším, přijímání všech bez rozdílu a také k seberozvoji.

Přijímání dětí s postižením do oddílů je organizací podporováno, o přímou podporu vedoucích se stará např. skautský odbor Skauting pro všechny. Přesto, že se organizace o tuto problematiku zajímá a snaží se o vytváření podmínek pro možnosti vstupu dětí s postižením, samotné rozhodnutí náleží vedoucímu střediska, kam chce dítě vstoupit. Protože všichni vedoucí jsou dobrovolníci, nemůže jim organizace rozhodnutí vnutit, pouze poskytnout podněty a informace k rozhodování, a následnou podporu. Velkou váhu v těchto rozhodnutích má samozřejmě i názor vedoucího daného roverského kmene a jeho ostatní členové. Právě tyto názory jsem se rozhodla pomocí kvantitativního výzkumu sesbírat, prozkoumat a vyhodnotit.

1 Volný čas

1.1 Vymezení pojmu volný čas

Hofbauer definuje volný čas jako *činnost, do níž člověk vstupuje s očekáváními, účastní se jí na základě svého svobodného rozhodnutí, přináší příjemné zážitky a uspokojení* (Hofbauer, 2004, s. 13).

Podle Pávkové et al. (2002) naplňuje volný čas dva úkoly. Výchovu ve volném čase, kdy se volný čas naplňuje smysluplnými aktivitami. A výchovu k volnému času, kdy je účastníkům představeno různorodé spektrum zájmových aktivit, z nichž si mohou najít takové, které je budou uspokojovat a budovat si tak návyky k trávení volného času do budoucna. (Pávková et al., 2002).

1.2 Volný čas a věk

Hájek et al. (2008) považuje za hlavní cílovou skupinu účastníků aktivit volného času děti a mládež. Funkci dospělých vidí ve spoluurčování výchovných cílů volnočasových aktivit. Nebo mohou zastávat roli spoluhráče při dosahování těchto cílů. Dospělí jedinci samozřejmě děti v trávení volného času podporují a snaží se u nich vytvářet uvědomělý a pozitivní vztah k volnému času (Hájek et al., 2008). Hofbauer (2004) upozorňuje na nejasnost a neustálenost vymezení účastníků volnočasových aktivit dle věku. Stejně jako Hájek však považuje za hlavní účastníky těchto aktivit děti a mládež.

Pávková (2014) však pokládá za účastníky volnočasových aktivit děti, mládež, dospělé i seniory. A udává, že pro výchovu ve volném čase není věk limitující. Dále se zabývá výchovou ve volném čase, která podle ní naplňuje základní rysy výchovného procesu, je záměrná a cílevědomá. Zároveň však nesmí být násilná. Účastníci výchovy ve volném čase nesmí být k činnosti nuceni, spíše je nutné nalézt vhodnou motivaci (Pávková, 2014).

1.3 Volný čas a dítě s postižením

Smysluplné a hodnotné trávení volného času není důležité pouze pro intaktní společnost, ale právě i děti s postižením se mohou díky volnočasovým aktivitám rozvíjet a zároveň být v kontaktu se svými vrstevníky. Zároveň však mají navíc i jedinečné potřeby, a proto může být

pro děti s postižením těžší vybrat správnou a vhodnou organizaci pro trávení volného času (Warner et al., 2006).

Volnočasové aktivity děti rozvíjí, inspirují a obohacují. Tyto aktivity dětem nabízejí zajímavé zážitky a podporují u nich vytváření mezilidských vztahů. Způsob trávení volného času je pro všechny děti velmi významný (Hájek et al., 2008). Volný čas je důležitá součást v životě každého mladého člověka a jeho trávení na něj může mít jak pozitivní, tak i negativní dopad. Proto společnost klade důraz na to, aby děti a mladí lidé trávili svůj volný čas aktivně a plnohodnotně (Hofbauer, 2004). Například Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se snaží vést mladé lidi ke smysluplnému využití volného času, snaží se naplňovat jejich ambice podporováním formálního i neformálního vzdělávání. Prostřednictvím smysluplného využití volného času se snaží, aby byli mladí lidé aktivně zapojeni do společnosti, aby jednodušeji sháněli zaměstnání a celkově tak dosáhli lepší životní situace (www.msmt.cz/mladez/politika-mladeze).

2 Instituce, pracující s dětmi ve volném čase

V České republice je dětem otevřená široká škála možností kde a jak trávit volný čas. Děti svůj volný čas tráví nejčastěji s kamarády nebo rodiči. Volnočasové aktivity a výchova ve volném čase probíhají i v určitých institucích. Typ zařízení do určité míry ovlivňuje i cíle volnočasových aktivit, dobu a místo sdružování dětí (Pávková et al., 2002).

Ve školním prostředí mohou děti navštěvovat školní družiny nebo školní kluby, které pedagogicky ovlivňují jejich volný čas. Vychovatelé mají potřebnou kvalifikaci, spolupracují s ostatními pedagogy, vedením školy a jsou v kontaktu s rodiči žáků (Pávková et al., 2002). Navíc školy často organizují pro žáky dobrovolné akce typu přírodovědných olympiád, výtvarných či sportovních soutěží. Tyto akce dětem nabízejí volnočasovou zábavu, zároveň je však nenuceně vzdělávají (Hofbauer, 2004).

Dále mohou děti trávit volný čas v institucích pro organizované využívání volného času, mezi které patří základní umělecké školy, domy dětí a mládeže, sportovní organizace či nestátní neziskové organizace (Pávková et al., 2002).

Základní umělecké školy rozvíjí u dětí potenciál a nadání v různých uměleckých oborech. Do základních uměleckých škol děti docházejí většinou dlouhodobě, je to tedy dobré prostředí pro sledování jejich posunu a rozvoje (Hofbauer, 2004).

Domy dětí a mládeže se snaží naplňovat výchovně vzdělávací a rekreační činnosti, pomocí zájmových aktivit (Pávková et al., 2002). Nabízí dětem širokou škálu kroužků a atraktivních činností, které odráží aktuální trendy a rozvoj techniky (Hofbauer, 2004).

Sportovní organizace rozvíjí fyzickou zdatnost a přispívají i ke smyslu pro spravedlnost, sebepoznání a ke vzájemné toleranci. Při nesprávném vedení mohou tyto aktivity u dětí rozvíjet nezdravou soutěživost, agresivitu a podvádění (Hájek et al., 2008). Nejznámější z tělovýchovných a sportovních organizací je Sokol, který klade největší důraz na tělesný rozvoj, dále však usiluje i o rozvoj duševní a morální oblasti osobnosti (Pávková et al., 2002).

Nestátní neziskové organizace (NNO) pracující s dětmi a mládeží ve volném čase se snaží naplnit v co největší míře volný čas širokého spektra dětí. Mezi NNO pracující s dětmi a mládeží ve volném čase, které patří mezi státem uznané, řadíme například Asociaci středoškolských klubů, Asociaci turistických oddílů mládeže, Český svaz ochránců přírody, Hnutí Duha, Hnutí Brontosaurus, organizaci Junák - český skaut, z.s., Ligu lesní moudrosti,

z.s., Občanské sdružení KADET, Pionýra, z.s., Salesiánské hnutí mládeže, Salesiánské kluby mládeže, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, YMCA v České republice, Českou tábornickou unii, Hudební mládež, Klub Pathfinder, Český rybářský svaz a Mladí ochránci přírody, z.s. (www.msmt.cz/mladez/nno-uznana-msmt-pro-praci-s-detmi-a-mladezi-1). Tyto NNO díky tomuto statusu mohou čerpat například finanční dotaci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy určenou na organizaci dětských táborů. Pro získání dotace hlavní vedoucí, který povede dětský tábor, musí úspěšně absolvovat vzdělávací kurz pro HVDT (hlavní vedoucí dětského tábora) nebo mít kvalifikaci v profesi v rámci neformálního vzdělávání (www.msmt.cz/mladez/dalsi-vzdelavani-a-odborna-priprava-1).

3 Skauting

Jednou z možností trávení volného času je výchovné hnutí pro mladé lidi – Junák - český skaut, z.s.. Skauting patří do kategorie non-formálního tedy mimoškolního vzdělávání. Non-formální vzdělávání je organizovaná výchovná aktivita, která plyne mimo zavedený formální vzdělávací a výchovný systém a má určený výchovný cíl.

3.1 Charakteristika

Cílem skautského výchovného hnutí je podílet se na všestranném rozvoji mladých lidí, aby se stali uvědomělými členy společnosti, byli samostatní a zodpovědní (Scouting: An Educational..., 1998). Výchova ve skautské organizaci je založena na čtyřech pilířích – učit se znát, učit se jak na to, učit se žít společně, učit se být (Zajíc, 2001).

Světový skauting je jedním ze zakládajících členů asociací World Organization of the Scout Movement (WOSM) a World Association of Girl Scouts (WAGGGS). Společně s těmito asociacemi tvoří skautské hnutí (Vallory, 2012). Světová asociace WOSM skauting označuje jako „výchovné hnutí“ (Zajíc, 2001).

Vallory (2012) nazývá skauting jako hnutí světové, které přesahuje kulturní, sociální i jazykové rozdíly. Postupem času se skauting stal největším výchovným hnutím na světě. Jeho členy je cca 30 milionů dětí a mladých lidí po přibližně 165 zemích všech kontinentů (Vallory, 2012). Aktuální počet členů skautského hnutí nám udává webová stránka skaut.cz. K datu 19. 11. 2019 dosahoval počet členů 50 milionu působících ve 216 zemích (www.skaut.cz/skauting/fakta-a-cisla/).

3.2 Skauting ve světě

Zakladatelem skautingu byl britský důstojník Robert Baden-Powell.

Roku 1907 uspořádal Robert Baden-Powell na ostrově Brownsea první skautský tábor. Tábora se zúčastnilo asi dvacet chlapců (www.skaut.cz/skauting/historie/).

Právě na těchto chlapcích, kteří pocházeli převážně z chudších čtvrtí Londýna, chtěl Baden-Powell vyzkoušet a ověřit své idey a myšlenky. Zajímalo ho, zda budou chlapci ve vrstevnické skupině, kde jim bude velet jeden z nich, dobře fungovat. Jestli budou přijímat rozkazy svého

vůdce, a naopak jestli vůdce nezneužije svou autoritu. Chlapci ve skupině vrstevníků svým fungováním naplnili Baden-Powellovo očekávání. Skupina chlapců zvládla rychle vytvořit fungující kolektiv, plnit úkoly bez rozkazů, pouze se smyslem pro čest a bez potřeb odměny či trestu (Nagy, 1985). A tak už na Brownsea vznikl metodický základ pro nejdůležitější výchovnou jednotku ve skautingu – družinu (www.skaut.cz/skauting/historie/).

První tábor byl tedy úspěchem a od něj se rozbíhají celé dějiny skautingu (Nagy, 1985). Roku 1908 Baden-Powell vydal knihu *Scouting for Boys*, v níž charakterizoval skauting, lesní moudrost popsal jako prostředek pro výchovu k občanství (Nagy, 1985).

Při založení organizace Baden-Powell kladl důraz na rozvoj těla, ducha i duše, smysl pro řád, principy křesťanství, rytířství, a lásku k vlasti. Zaměření na rozvoje těla, ducha i duše je znám již z antiky jako princip kalokagáthie. Smysl pro řád chápal hlavně jako respektování pravidel. Křesťanství je jedním z hlavních myšlenkových základů skautingu. Právě z křesťanství skauting přejímá myšlenku bratrství mezi lidmi, které spojují společné cíle a ideály a ne příbuzenské vztahy. Baden-Powell připisoval velký význam rytířským cnostem, jako jsou poctivost, čest a pomoc slabšímu. Rytířství se projevilo nejenom v ideách organizace, ale také v symbolice, skautském pozdravu, skautském zákoně a při výběru patrona skautů, jímž je sv. Jiří (Zajíc, 2001). Za důležitou pokládal také lásku k vlasti, jeho cílem bylo z chlapců vychovávat aktivní občany, kteří budou společnosti prospěšní a oddaní. Oddanost vlasti považoval vedle úcty k Bohu za jednu z nejvyšších hodnot (Baden-Powell, 2006).

Robert Baden-Powell organizaci zakládal s vizí mezinárodního rozsahu. V rané fázi vývoje byl skauting výlučně chlapeckou organizací, která si zakládala na vojenských tradicích a disciplíně (Vallory, 2012).

4. září 1909 se konalo první celonárodní setkání skautů, kterého se zúčastnilo více než 10 000 chlapců (Nagy, 1985). K překvapení Roberta Baden-Powella i ostatních zúčastněných, vystoupily na tomto setkání i dívky s touhou být skauty stejně jako chlapci. Už toho roku Baden-Powell vydal první směrnice k zakládání dívčích oddílů (Macková, 1992). Další rok bylo dívek v organizaci již přes 6000, proto Baden-Powell pověřil svoji sestru Agnes Powellovou, aby se ujala dívčího skautingu a jmenoval ji předsedkyní sesterského hnutí, později zvaného hnutí Girl Guides (Nagy, 1985).

Knihy *Girl Guiding* – příručka pro skautky, byla vydána až roku 1912 a to zásluhou nejenom sestry Baden-Powella, ale i jeho manželky Olave Powellové (Nagy, 1985). Zanedlouho se dívčí

skauting rozšířil i mimo britské kolonie. První oddíly vznikly např. v Kanadě, Finsku, Irsku, Austrálii, Indii, Německu, Polsku, USA atd. už do r. 1914 (Macková, 1992).

Přelomovým rokem světového skautingu je rok 1920. Do toho roku byl skauting pouze britská iniciativa, na jejíž popud se zakládaly skautské spolky v dalších zemích. Vstupem do asociací WOSM a WAGGGS se z ní stalo mezinárodní skautské hnutí.

3.3 Základní pilíře skautingu

Skauting je myšlenkou žívoucí a burcující. Nenechává lidi tam, kde jsou, ale vede je dál a výš, protože je promyšleným systémem výchovy a sebevýchovy (Charta českého skautingu..., 2005, s. 1). Základními pilíři tohoto systému jsou poslání, principy a metoda (Charta českého skautingu..., 2005).

Poslání skautingu je obecně vytyčeným cílem, k němuž mají skauti pomocí své činnosti směřovat. Od poslání skautingu se dále odvíjejí všechny cíle jeho dalších aktivit, akcí a jednání. Skautské poslání bylo zformulováno na 35. světové skautské konferenci v roce 1999. *Posláním skautingu je přispívat k rozvoji mladých lidí prostřednictvím hodnotového systému založeného na skautském slibu a zákoně, pomáhat budovat lepší svět, kde lidé dojdou naplnění coby jednotlivci a budou hrát konstruktivní roli ve společnosti (Neuwirthová, 2013, s. 35).* Naplněním tohoto poslání je snaha zapojit se do neformálního vzdělávacího procesu dětí a mladých lidí, používat specifické metody, které podporují k seberozvoji osobnosti a přispívat k vytvoření hodnotového systému, který stojí na duchovních, osobních a sociálních principech (Neuwirthová, 2013).

Skauting stojí na třech základních principech – povinnosti k Bohu, k ostatním a k sobě (Scouting: An Educational..., 1998). Povinnost k Bohu, vyjadřuje vztah k hodnotám vyšším než materiálním; hledání a respekt k „něčemu“ nad lidstvem (Neuwirthová, 2013). Povinnost vůči ostatním, je chápána jako vztah jednotlivce ke své vlasti, jeho snaha o vzájemné porozumění mezi lidmi i národy, účast na rozvoji společnosti, úsilí o mír a respekt ke všem lidem i přírodě (Stanovy spolku Junák..., 2014). Povinnost vůči sobě znamená zodpovědnost za rozvoj sebe sama, dle svých nejlepších možností (Neuwirthová, 2013).

Tyto tři základní principy krásně vyjadřuje skautský slib jedné z českých skautských organizací – Junák – český skaut, z.s., který zní: *Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe: sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době, plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské, duši*

i tělem být připraven(a) pomáhat vlasti i bližním. K tomu mi pomáhej Bůh. (dobrovolný dodatek) (Stanovy spolku Junák..., 2014, s. 3).

Skautská výchovná metoda je soustava postupné sebevýchovy, které dosahujeme díky:

- Slibu a zákonu (viz příloha č. 1), které vyjadřují nejen hodnotový systém, ale i životní styl.
- Učení se zkušeností aktivní činností a hrou.
- Družinovému systému. Ten vystihuje týmová práce v malých skupinách (6-10 členů) rozvíjející samostatnost, schopnost spolupráce i vedení týmu.
- Symbolickému rámci, který ve skautingu představuje důležitou motivaci a inspiraci.
- Pobytu a činnosti v přírodě, jejímu poznávání i její ochraně.
- Osobnímu růstu, vlastnímu zájmu a snaze rozvíjet svoji osobnost.
- Podpoře dospělými. Dospělí ve skautingu plní roli „průvodce“. Plně se snaží děti podporovat, spolupracovat s nimi a být jim správným vzorem (Vychodil, 2000; Kupka, 2005).

3.4 Skauting u nás

Zakladatel československého skautingu profesor Antonín Benjamín Svojsík se setkal s britským skautingem Roberta Baden-Powella v roce 1911. Už rok poté pořádal první tábor nedaleko hradu Lipnice a vydal knihu *Základy junáctví*. Za rok založení československého skautingu je považován právě rok 1912.

Svojsík se snažil přizpůsobit britský vzor skautingu tak, aby stvořil systém, který by vycházel z charakteru českých dětí a naplňoval potřeby českého prostředí (Břicháček, 2017).

Ačkoli světová ústava skautingu zmiňuje pouze jednoho zakladatele světového skautingu, jímž je Robert Baden-Powell. Svojsíkovo československé pojetí skautingu čerpá ze dvou základních směrů, tedy dvou zakladatelů Roberta Baden-Powella a Ernesta Thompsona Setona.

Seton zastával vůči pojetí skautské výchovy Baden-Powella kritický postoj. Neschvaloval vojenské prvky, které se hlavně z počátku v jeho pojetí hojně vyskytovaly. Na rozdíl od Baden-Powella nepřisuzoval žádné vysoké hodnoty církevnímu společenství. Sám viděl důležitost duchovního života, spíše jako vnitřní zbožnost, pocit, či spojení s přírodou, ne ve víře v Boha. Dále Ernest Seton československé pojetí skautingu obohatil o vztah k přírodě a indiánskou symboliku (Zajíc, 2001).

Jen v přírodě (hoch) obnoví své síly, obrodí svou duši, povznese svou mysl. A je to právě skauting, který volá k mládeži: Ven do přírody! (A. B. Svojsík in Zapletal, 1998, s. 6).

Za první pokusy založení dívčího skautingu v Československu je možné považovat snažení spisovatelky Popelky Billiánové. Ta prvky skautingu využívala k obohacení programu na letních osadách pro dívky, které organizovala, již v letech 1912 a 1913 (Macková, 1992).

Když zakládala jsem r. 1912 první osadu skautek v Chotouni, neměla jsem k ní docela žádného vzoru, ba ani ne rady. Profesor Svojsík byl již dávno v lesích zapadlý se svou také první družinou a já sestrojila jsem si osnovu dívčího skautingu pouze z toho, co jen tak jako přeletem se kmitlo našimi novinami a co sama jsem vycítila z našich potřeb v dívčí výchově (Biliánová, 1914, s. 63).

Biliánová se nesnažila založit skauting pro dívky po vzoru Svojsíka a jeho chlapeckého skautingu. Zdálo se jí, že na dívčí skauting se musí nahlížet úplně z jiných úhlů (Biliánová, 1914). To však neodpovídalo představám ostatních. Proto se roku 1914 ujaly založení dívčího skautingu Anna Berkovcová a Vlasta Koseová. Jejich myšlenkou bylo dívčí skauting stavět na skautingu chlapeckém. Na rozdíl od Biliánové nepovažovaly za nutné, aby byl dívčí a chlapecký skauting zcela odlišný (Macková, 1991). V počátcích, při zakládání prvního oddílu a první družiny Sasanek, jim byl tedy dost nápomocný sám Antonín Benjamín Svojsík (Macková, 1992).

Skauting vychovává ke svobodnému myšlení, což se neslučovalo s představou totalitních režimů. Proto byl v historii třikrát zakázán. A to v letech 1940 až 1945 během 2. světové války. Po nástupu komunismu byl skauting roku 1950 zrušen na osmnáct let. Poté byl na dva roky povolen a znovu zakázán v roce 1970, činnost byla obnovena až po Sametové revoluci v roce 1989 (www.skaut.cz/skauting/historie/).

3.5 Skautské organizace v České republice

V České republice v rámci skautského hnutí nalezneme hned několik skautských organizací, z nichž hlavní a nejznámější je Junák – český skaut, z. s.. V této BP se dále zaměřuji právě na popis činnosti organizace Junák – český skaut, z. s., která má prokazatelně v České republice nejširší členskou základnu a primárně pracuje s cílovou skupinou dětí mladšího a staršího školního věku. Dalším důvodem, proč se v této BP zabývám touto konkrétní organizací je i fakt, že Junák – český skaut, z. s. patří mezi nestátní neziskové organizace uznané MŠMT pro

práci s dětmi a mládeží (www.msmt.cz/mladez/nno-uznana-msmt-pro-praci-s-detmi-a-mladezi-1; www.junak-tabor.cz/weby/zajimave/skautske-cr.htm).

Jednou z organizací v rámci českého skautingu je sdružení **YMCA SKAUT**. Toto sdružení je propojením Skautského hnutí a křesťanského sdružení YMCA (Young Men's Christian Association). YMCA SKAUT se hlásí ke skautským ideálům, principům i výchovným programům a navíc klade důraz na naplňování křesťanských hodnot. Na rozdíl od organizace Junák – český skaut, z. s., která je stavěna na dobrovolnictví, v YMCA SKAUT působí kromě dobrovolníků i placení pracovníci (Stanovy YMCA..., 2018).

Další českou skautskou organizací je **Svaz skautů a skautek České republiky, z. s.**, která navazuje svojí činností i tradicemi na Svaz junáků a skautů RČS. Činnosti svazu jsou v souladu s principy skautingu, stanovenými Badenem - Powellem i Svojsíkem (Stanovy Svazu skautů..., 2014).

Skaut – český skauting ABS je jedna z dalších českých organizací. Vychází ze zásad skautingu Badena – Powella, názorů Setona a hlásí se k odkazu českého zakladatele A. B. Svojsíka. Skaut – český skauting ABS se snaží vést děti a mládež tak, aby byly schopni plnit své povinnosti v duchu demokracie, humanismu a dle skautských principů. Velký důraz kladou na hodnoty duchovní a jejich nadřazenost nad materiálními (Stanovy Skauta – českého..., 2003).

Velký důraz na vlastenectví, a to nejen ve spojitosti k republice, ale k celé Evropě klade organizace **Skauti Evropy z. s.** Ta pokládá přírodu za prostředí ke skautské výchově, ale rozhodně ji nepovažuje za ideál života (www.skautievropy.wordpress.com/about/zakon-principy-a-slib/).

Organizace **Skaut – S. S. V.** (Skauti a skautky vpřed) vznikla vystoupením jednoho oddílu z organizace Junák, kvůli neshodám s trendy udávanými Junákem. A sama se snaží lépe naplňovat ideály Badena-Powella a Setona (SKAUT – S. S. V. ..., 2011).

Dále např. skautská organizace církve Adventisté sedmého dne – **Klub Pathfinder; *Sviazek harcerów Polskich v ČR***, organizace která sdružuje skauty polské národnosti v České republice; nebo **Skautský oddíl Velená Fanderlika, z.s.**, který sdružuje dospělé skauty a skautky z různých skautských organizací (Stanovy – Skautský oddíl..., 2015).

4 Junák – český skaut, z.s.

Junák – český skaut, z.s. je nejpočetnější organizací skautského hnutí v České republice. Aktuálně má Spolek Junák – český skaut přes 64 383 členů ve 2 172 oddílech (www.skaut.cz/).

Definici českého skautingu, jak ho pojímá organizace Junák – český skaut, z. s. nám nabízí stanovy spolku.

Junák – český skaut, z. s. je dobrovolný, nezávislý a nepolitický spolek, jehož posláním a účelem je – v souladu s principy a metodami stanovenými zakladatelem skautského hnutí Robertem Baden-Powellem a zakladatelem českého skautingu A. B. Svojsíkem – podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí; jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k nejvyšší Pravdě a Lásce; sobě samým; bližním, vlasti, celému lidskému společenství a přírodě (Stanovy spolku Junák..., 2014, s. 2).

4.1 Struktura organizace Junák – český skaut, z.s.

Členem Junáka se může stát každý člověk, který souhlasí s posláním, principy a výchovnou metodou skautského hnutí. O přijetí za člena rozhoduje, nestanoví-li řád jinak, základní organizační jednotka, u které jednotlivec požádal o členství odevzdáním závazné přihlášky. Členství vzniká zápisem do seznamu členů (Stanovy spolku Junák..., 2014, s. 4). Organizace je založena na principu dobrovolnictví.

Základní organizační jednotkou organizace je středisko. Ve středisku jsou členi sdruženi a seskupeni do výchovných jednotek – oddílů (Stanovy spolku Junák..., 2014).

Především dětské oddíly využívají družinový systém. Kde se děti setkávají jednou týdně ve skupině cca 6-10 členů (Kupka, 2005). Výpravy, na kterých se schází celý oddíl, se většinou konají jednou měsíčně, jejich četnost i délka však závisí na konkrétním oddílu. Některá střediska, pořádají i akce pro členy celého střediska. Jednou ročně se zpravidla uskutečňuje tábor, většinou pro celý oddíl. Za chod střediska i jemu podřízených oddílů zodpovídá vedoucí střediska a středisková rada (Stanovy spolku Junák..., 2014).

Členové v organizaci jsou děleni do následujících věkových kategorií: benjamínci, vlčata a světlušky, skauti a skautky, roveři a rangers, činovníci a oldskauti.

Nejvyšším statutárním orgánem Junáka je starosta, aktuálně Josef Výprachtický (Stanovy spolku Junák..., 2014).

4.2 Odbor Skauting pro všechny

Organizace Junák – český skaut, z.s. má hned několik odborů, z nichž se každý zabývá tématem pro organizaci důležitým. Jsou to Odbor vlčat a světlušek, Ekologický odbor, Infoodbor, Odbor duchovní výchovy, Zahraniční odbor, Odbor pro vzdělávání, Skautský odbor, Odbor pro personalistiku, Strategický obor, Skauti na zemi, Roverský odbor a Skauting pro všechny (krizovatka.skaut.cz/organizace/ustredi/odbory?autologin=1).

Cílem odboru Skauting pro všechny je podporovat v Junáku práci s dětmi se specifickými potřebami. Snaží se podporovat vedoucí oddílů ve vytvoření a zlepšení podmínek pro děti s postižením. Informují a vzdělávají v problematice postižení, sociálního vyloučení, ... Nabízejí skautským vedoucím podporu, a to například formou adekvátního vzdělávání a informovanosti v dané problematice. Vedoucím oddílů, jejichž členy jsou i děti s postižením, poskytují konzultace s odborníkem, nebo zprostředkují kontakty na specializované organizace (spv.skauting.cz/o-nas/; Strategický dokument..., 2011).

K naplnění svého cíle využívá odbor řadu nástrojů. Mezi tyto nástroje patří metodická příručka, vzdělávací programy a semináře, síť spolupracujících odborníků, e-mailová konference pro vedoucí oddílů, díky které mají přehled o novinkách odboru... články ve skautských časopisech a na webu, odborné publikace pro vedoucí nebo spolupráce se zahraničím (Cíle a nástroje..., 2011).

Odbor Skauting pro všechny doufá v budoucnost, kde budou individuální potřeby každého dítěte naplňovány tak, aby mělo šanci rozvinout svůj potenciál a mohlo být přínosem pro skupinu. Že postižení nebude překážkou pro rozvoj dítěte v oddíle a vzájemné působení dětí v různorodé skupině povede k jejich sebepoznání, k rozvoji jejich osobností a k vyšší toleranci. Chtějí, aby bylo všem dětem známo, že jsou ve skautských oddílech vítány (Strategický dokument..., 2011).

Posláním odboru je umožnit všem dětem, které projeví zájem, členství ve skautském oddílu a umožnit jim stát se plnohodnotnou součástí kolektivu. Snahou odboru je dostatečně připravit oddíly pro integraci a poskytnout jim oporu u odborníků i v celé organizaci. Odbor také požaduje, aby byla organizace prezentována jako inkluzivní (Programový dokument..., 2011).

Činnost odboru je stavěna na následujících principech: Skautské principy – povinnost k sobě, k ostatním, k Bohu. Individuální princip – nediskriminující přístup, který vnímá každého člověka a jeho potřeby jako individualitu. Princip rovných příležitostí – dle kterého by měl mít každý stejné příležitosti zapojit se do kterékoli společenské aktivity (Cíle a nástroje..., 2011). Princip dobrovolnosti – SpV vedoucí k přijetí dětí s postižením do oddílu nenutí, ale snaží se je k tomuto kroku pozitivně motivovat. Partnerský princip – Odbor SpV se snaží komunikovat se všemi jako s partnery na stejné úrovni bez nadřazenosti. Princip odbornosti a komplexnosti – sdružování odborníků a zajištění potřebného vzdělávání vedoucích skautských oddílů, sdílení zkušeností mezi vedoucími i odborné poradenství (Programový dokument..., 2011).

Odbor SpV také vydává publikace, které mohou nejen skautským vedoucím přiblížit danou problematiku, můžou pro ně být inspirací nebo zdrojem informací. Mezi odborem vydané publikace patří např. příručka *Z nevýhody Výhoda, ADHD – vím, co s tím?!*, *Společná dobrodružství*, příručka *Nejsem žádná socka* nebo publikace *Aby byly zážitky pro všechny* od Kochové, která byla vydána v nákladu 11500 kusů (spv.skauting.cz/o-nas/).

4.3 Roverský kmen

Roverský kmen je skautský oddíl, jehož členy jsou skauti a skautky ve věku 15–26 let.

4.3.1 Kdo je rover/rangers?

Obecně je rover členem a rangers členkou roveského kmene nebo jiné formy roverského společenství (Baden-Powell, 2016).

Podle Systému roverské výchovy se jedinec stává roverem/rangers, pokud splňuje následující: *je skaut; je aktivním občanem; vytváří dobré mezilidské vztahy; je součástí celého roverského společenství; přijímá odpovědnost za svůj rozvoj; je otevřený novým možnostem a výzám; hledá aktivně svou cestu; je vzorem a inspirací svému okolí; přijímá heslo Sloužím; hledá oporu v nejvyšší Pravdě a Lásce* (Sobáš, 2011, s. 3). V dokumentu Podpora roverské výchovné kategorie schváleném Výkonnou radou Junáka, se ale můžeme setkat s tvrzením, že za rovera/rangers je považován každý skaut/skautka ve věkové kategorii 15–26 let. Roverský věk pak můžeme dělit na mladší – cca 15-18 let, a starší – cca 19-26 let (Martínek, 2016).

Roveři a rangers jsou poslední výchovnou kategorií, která navazuje na kategorii skautů a skautek. Roveři a rangers jsou stále považováni za výchovnou kategorii, ale sami se již podílí na výchově mladších členů organizace (Kupka, 2015).

4.3.2 Cíle a hodnoty roveringu

Rover/rangers je pořád především skautem, tedy i rovering má základ ve skautském slibu a zákoně (Nevill, 1926).

Za hlavní cíle roveringu dle Powella (2016) považujeme bratrství a službu druhým. Kupka (2015) ale udává, že služba začíná především u sebe samého. Pokud se rover/rangers bude dostatečně věnovat svému rozvoji a překonávání se, může svoji energii a zkušenosti využít při službě jiným lidem. Díky pomoci druhým si rover/rangers více uvědomuje hodnoty nás přesahující. Pro někoho mohou tyto hodnoty představovat Boha, pro jiné mravní zásady či životní rovnováhu. Tuto službu nazýváme službou nejvyšší Pravdě a Lásce (Kupka, 2015).

Tyto cíle roveringu – služba sobě, služba druhým a služba nejvyšší Pravdě a Lásce jsou shrnuty v roverském hesle: „Sloužím“ (Sobáň, 2011).

4.3.3 Roverský program

Roverský program se zaměřuje na rovnoměrné plnění a praktikování všech tří služeb. Toho lze dosáhnout využíváním nástrojů, podpory a skautských metod v roveringu (Sobáň, 2011).

Nástroji jsou výchovné prostředky, které řeší oblasti rozvoje na základě jeho všestrannosti. Rozvíjí u dětí tělo, ducha i mysl (Nevill, 1926). Mezi tyto výchovné prostředky jsou řazeny např. výzvy, projekty, odborky, kurzy, závody a soutěže (Sobáň, 2011).

Podporou jsou myšleny nástroje, které mají roverům/rangers pomáhat s roverským programem. Touto podporou jsou např. časopis Roverský kmen, internetový portál Rovernet, roverský diář, různé skautské publikace, Roverský odbor Junáka, ... (Kupka, 2015).

Roverský program přebírá ze skautské metody – slib a zákon; týmovou práci; učení se praxí; symbolický rámec; vztah k přírodě a důraz na osobní rozvoj (Sobáň, 2011).

5 Dítě s postižením

Mitra (2018) považuje postižení za nedostatek vycházející z fungování nebo schopností člověka. Podle ní je představa o postižení matoucí a samotný termín postižení (anglicky disability) je stavěn negativně, neboť předpona Dis znamená absence či negace.

Dle Vágnerové et al. (2003) je rozlišování a vnímání pojmů zdraví, nemoc, normalita, postižení ovlivněno především sociálně psychologicky a kulturně historicky. Rozlišování těchto pojmů není jednoznačné a rozhodně není trvalé. Mění se s aktuálními názory společnosti. S tímto tvrzením souhlasí i Vítková (2004) podle které byl přístup společnosti k péči o jedince s postižením vždy ovlivňován filozofickými směry, znalostmi a kulturní vyzrálostí společnosti. Důležitý je samozřejmě i subjektivní pohled jedince s postižením (Vágnerová et al., 2003). Současné vnímání pojmu popisuje postižení spíše jako určitý rozměr života (Jankovský, 2006).

Kudláček (2014) popisuje dítě s postižením jako dítě s určitým nedostatkem či odchylkou ve zdravotním stavu, který ho následně omezuje v běžných činnostech. Dítě může být svým postižením omezováno při začleňování do kolektivu a zároveň se mu tak mohou snížit šance na zapojení do chodu a rozvoje společnosti (Žáček, 2013).

Pipeková (2006) popisuje postižení z pedagogického pohledu. Za děti s postižením autorka považuje děti, jejichž omezení v učení, sociálním chování, psychomotorice, řeči nebo v komunikaci, následně narušuje jejich zapojení do života ve společnosti. Jankovský (2006) upozorňuje, že v současném pojetí péče se v první řadě nahlíží na dítě jaké je a na jeho osobnost, na skutečnost, zda má postižení či je zdravé se nahlíží až následně.

5.1 Typologie postižení

Slowík (2016) poukazuje na klasifikaci postižení dle typu na orgánové či funkční a dle intenzity na lehké, střední a těžké. Dále postižení můžeme dělit podle doby vzniku, a to na vrozené či získané (Renotiérová, 2006). Žáček (2013) zdravotní postižení člení na tělesné, zrakové, sluchové, mentální postižení, autismus, vady řeči, souběžné postižení více vadami a specifické poruchy učení nebo chování.

5.2 *Inkluze*

Pipeková (2006) popisuje inkluzi jako obsáhlý koncept směřující k integraci. Považuje ji také za snahu začlenit všechny děti se speciálními vzdělávacími potřebami do hlavního vzdělávacího proudu. Dle Vítkové (2004) se ale nejedná pouze o začleňování v rámci vzdělávání, ale i do společnosti a komunitního života. Inkluzi můžeme také vnímat jako rovnoprávný vztah mezi majoritní a minoritní společností (Jankovský, 2006).

Vítková (2004) konstatuje, že i když v praxi inkluze nebude nikdy stoprocentně úspěšná, jejím podstatným aspektem je medializace a povědomí veřejnosti o lidech s postižením a speciálními vzdělávacími potřebami. Dále uvádí, že jednou z nejdůležitějších podmínek pro zvládnutou inkluzi je příprava speciálních pedagogů, jakožto podpory pro pedagogy, rodiče i žáky. Inkluze a její pojetí je podle Vítkové (2004) ukazatelem vyspělosti celé společnosti.

Michalík (2012) považuje inkluzi za aspekt společného vzdělávání dětí s postižením a dětí bez postižení. Cílem českého školství je vytvořit školní prostředí, které umožní všem žákům stejné šance k dosažení náležitého stupně vzdělání a zároveň bude individuálně rozvíjet jejich předpoklady (Pipeková, 2006). Vágnerová et al. (2004) poukazuje, že začlenění dětí s postižením do běžného vzdělávacího proudu může být vnímáno jako ukazatel normality, či určitého přiblížení normě. Což je podle ní i důvod, proč si často přejí začlenění do škol i rodiče dětí se závažným postižením.

6 Možnost začlenění dítěte s postižením do roverského kmene

O přijetí za člena rozhoduje, nestanoví-li řád jinak, základní organizační jednotka, u které jednotlivec požádal o členství odevzdáním závazné přihlášky. Rozhodnutí o přijetí náleží statutárnímu orgánu jednotky, nestanoví-li vnitřní právo jinak (Stanovy spolku Junák..., 2014, s. 5).

Rozhodnutí o přijetí dítěte s postižením do roverského kmene tedy náleží vedoucímu střediska, pod které oddíl spadá.

Ve Strategii skautingu do r. 2022 se Junák – český skaut, z. s. prezentuje jako otevřený všem zájemcům o skauting a zároveň chce být solidární s potřebnými. Vnímání solidarity u svých členů Junák podporuje prostřednictvím organizování charitativních akcí, zapojení se do humanitárních projektů a konání dobrých skutků ve prospěch slabších. Otevřenost organizace se Junák snaží zajišťovat právě podporou vedoucích při práci s dětmi s postižením. Junák prohlašuje, že je na situaci, kdy o možnost členství žádají děti s postižením, připraven a umí na ni adekvátně reagovat. Organizace také zdůrazňuje, že překážkou pro vstup není ani nedostatek finančních prostředků (Strategie 2022..., 2014).

Dle Neuwirthové (2013) může být integrace dítěte s postižením do oddílu úspěšná jen tehdy pokud je na ni připravováno nejen dítě samotné, ale i celý oddíl a hlavně vedoucí oddílu. Ještě než dítě s postižením přijde do oddílu, měl by vedoucí mít povědomí o speciálních vzdělávacích potřebách, zdravotním postižení o konkrétních potřebách daného dítěte a také o očekávání jeho rodičů (Žáček, 2013). Hlavní podmínkou k úspěchu je dle Žáčka (2013) právě otevřená komunikace s rodiči dítěte. Neuwirthová (2013) dále upozorňuje, že vedoucí by měl mít přehled o zdrojích, kde může najít konkrétní informace pro práci s dětmi s postižením a kde požádat o radu nebo o pomoc.

Vedoucí roverského kmene, stejně jako vedoucí jakéhokoli jiného oddílu v organizaci Junák – český skaut, z. s. musí mít čekatelskou, zdravotnickou a vůdcovskou zkoušku, v rámci těchto zkoušek je vedoucí informován mimo jiné i o způsobu práce s dětmi s postižením v organizaci (krizovatka.skaut.cz/oddil/vzdelavani/kvalifikace-oddil). Díky odboru Skauting pro všechny jsou možnosti a příležitosti, jak se mohou vedoucí v těchto oblastech více vzdělávat a informovat (Žáček, 2013).

Začlenění dítěte s postižením do Roverského kmene je tedy organizací schvalováno a podporováno. Finální rozhodnutí však náleží vedoucímu střediska (Stanovy spolku Junák...,

2014). Protože vedoucí jsou dobrovolníci, záleží samozřejmě i na názorech a ochotě vedoucího roverského kmene. Rozhodnutí vedoucího o přijetí dítěte s postižením může být ovlivňováno více faktory. Například činností roverského kmene, stavu skautské klubovny a dalšími. Pokud bude roverský kmen zaměřený na horské túry, bude těžké řešit situaci přijetí dítěte s tělesným postižením se zhoršenou pohyblivostí. Většina skautských kluboven není bezbariérová a disponuje malým manipulačním prostorem, a tudíž nejsou přizpůsobeny pro děti se sníženou schopností pohybu a orientace (Kochová, 2014). Rozdíl nalezneme i v tom, zda dítě s postižením vyrůstalo ve skautské družině a teď přechází do roverského kmene, nebo zda se stává skautem až v roverském věku. V roverském kmeni se totiž členové často znají již ze skautského věku a mají společně prožitá dobrodružství, v tomto případě může být pro nováčka těžší se začlenit (Baden-Powell, 2016).

Ale roving, který se vyjadřuje heslem „Sloužím“, vede své členy k přijímání ostatních, přizpůsobování se slabším, pomáhání druhým a k sebezdokonalování. Tedy jde o skupinu mladých lidí, kteří by se měli snažit o otevřenost a přijímání všech bez rozdílu (Sobáš, 2011).

7 Cíle práce a hypotézy

7.1 Cíle práce

1. Zjistit a vyhodnotit názory roverů a rangers na přijetí dítěte s postižením do roverského kmene.
2. Zmapovat jakým způsobem v praxi Junák – Český skaut z. s. podporuje vedoucí roverských kmenů v oblasti začlenění dítěte s postižením do roverského kmene.

7.2 Hypotézy práce

Byly stanoveny dvě hypotézy.

Hypotéza H1

H₁₀: Mezi rovery a rangers s absolvovanou vůdcovskou zkouškou a rovery a rangers bez absolvované vůdcovské zkoušky není rozdíl v povědomí o činnosti odboru Skauting pro všechny.

H₁₁: Mezi povědomím o činnosti odboru Skauting pro všechny roverů a rangers s absolvovanou vůdcovskou zkouškou a rovery a rangers bez absolvované vůdcovské zkoušky je určitá závislost.

Hypotéza H2

H₂₀: Mezi sledovanými znaky pohlaví respondentů a souhlasem či nesouhlasem s přijetím dítěte s MP do organizace neexistuje závislost.

H₂₁: Mezi sledovanými znaky pohlaví respondentů a souhlasem či nesouhlasem s přijetím dítěte s MP do organizace je závislost.

7.3 Operacionalizace pojmů

Roveri a rangers – Roveri jsou členy a rangers členkami roverského kmene (Nevill, 1926). Roveri a rangers jsou také poslední výchovnou kategorií v organizaci Junák – český skaut, z.s., do této výchovné kategorie spadají členi organizace ve věku 15 až 26 let (Šobán, 2011).

Dítě s postižením – Kudláček (2014) definuje dítě s postižením jako dítě s určitým nedostatkem či odchylkou ve zdravotním stavu, který ho následně omezuje v běžných činnostech.

Roverský kmen – Roverský kmen je skautský oddíl, jehož členy jsou roveři a rangers, tedy skauti a skautky ve věku 15 až 26 let (Martínek, 2016).

Junák – český skaut, z.s. – *Junák – český skaut, z.s. je dobrovolný, nezávislý a nepolitický spolek, jehož posláním a účelem je – v souladu s principy a metodami stanovenými zakladatelem skautského hnutí Robertem Baden-Powellem a zakladatelem českého skautingu A. B. Svojsíkem – podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí; jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k nejvyšší Pravdě a Lásce; sobě samým; bližním, vlasti, celému lidskému společenství a přírodě* (Stanovy spolku Junák..., 2014, s. 2).

Vůdcovská zkouška – Vůdcovská zkouška je povinnou kvalifikací pro vedoucí oddílu a jeho zástupce. Samozřejmě ji mohou absolvovat i skauti a skautky s jinou funkcí, pro ně však není povinná (krizovatka.skaut.cz/oddil/vzdelavani/kvalifikace-oddil).

Odbor Skauting pro všechny (SpV) – Odbor SpV je jedním z mnoha oborů spolku Junák – český skaut, z.s.. Odbor SpV funguje pod zpravodajem Výkonné rady Junáka pro program a jeho hlavním cílem je ve spolku podporovat práci s dětmi s postižením a jejich začleňování do Skautských oddílů (spv.skauting.cz/o-nas/).

Mentální postižení (MP) – Dle Slowíka (2016) mentální postižení představuje snížení úrovně rozumových schopností. U lidí s mentálním postižením se setkáváme s opožděným vývojem či abnormalitami v následujících oblastech: vnímání, pozornost, paměť, myšlení a řeč (Žáček, 2013).

8 Metodika

8.1 Použité metody a techniky sběru dat

Pro realizaci výzkumné části bakalářské práce byl využit kvantitativní výzkum. Chráska (2016) charakterizuje kvantitativní typ výzkumu jako záměrnou činnost, při níž se pomocí empirických metod zkoumají a testují hypotézy o vztazích či závislostech mezi určitými jevy. Zda mezi proměnnými je nebo není určitý vztah, pomáhá rozhodnout statistika (Chráska, 2006).

Při realizaci kvantitativního výzkumu byl využit jako postup pro získávání dat dotazník. Dle Skutila (2011) je dotazník nejrozšířenější technikou hlavně v pedagogických či sociologických výzkumech. Chráska (2016) popisuje dotazník, jako soubor promyšlených a předem připravených otázek, na které respondenti odpovídají písemně. Skutil (2011) uvádí výhody i nevýhody této techniky. Mezi výhody dotazníku zařazuje anonymitu respondentů a možnost rychlého získání velkého množství dat. K nevýhodám dotazníků dle něj patří určitá subjektivita odpovědí respondentů. Chráska (2016) za nevýhodu dotazníku považuje skutečnost, že dotazník nezjistí, jací respondenti doopravdy jsou, ale spíše to, jak se sami vidí.

8.2 Sestavení dotazníku

V úvodu dotazníku bylo stručné představení tématu, kterým se dotazník zabývá, a poděkování respondentům za jejich čas a ochotu při jeho vyplňování.

Dotazník (viz příloha č. 2) měl celkem 19 otázek a prostor pro poznámky. Prvních 7 otázek zjišťovalo informace o respondentovi, konkrétně jeho pohlaví; věk; aktuální stav; město, kde sídlí jeho středisko; jakou pozici v organizaci zastává; zda má nějakou skautskou kvalifikaci a jak dlouho je členem organizace. 8. otázka zkoumá činnost a aktivitu roverského kmene respondenta za rok 2019.

9. a 10. otázka naplňuje druhý cíl, a ptá se roverů a rangers na podporu od organizace Junák – český skaut, z.s. v dané problematice a zkoumá povědomí o odboru Skauting pro všechny a jeho činnosti.

Otázky 11 až 19 plní první cíl a zjišťují názory roverů a rangers na začlenění dítěte s postižením do roverského kmene. 11. až 14. otázka se zajímají o jejich názory ohledně začlenění dítěte s mentálním, sluchovým, zrakovým a tělesným postižením v rámci celé organizace Junák – český skaut, z.s.. Tyto typy postižení jsem vybrala dle Kochové (2014), která ve skautské

publikaci *Aby byly zážitky pro všechny*, uvádí jako příklad dobré praxe čtyři případy začlenění konkrétních dětí právě s těmito typy postižení. 15. otázka se roverů a rangers ptá, jaké dítě s postižením by přijaly do svého roverského kmene. Tato otázka obsahovala výčet jedenácti možností, z nichž měl respondent zaškrtnout všechny vyhovující. Výčet typů postižení, ale i sociálního vyloučení nebo zdravotního znevýhodnění jsem využila ze skautské publikace *Z nevýhody výhoda*. 16. otázka se dotazovala na bezbariérovost kluboven a otázka 17. se ptala, zda respondent zná nějaký roverský kmen, ve kterém je člen s postižením. Otázka 18. nabízela výčet situací, se kterými by se při začlenění dítěte s postižením do jeho kmene mohl setkat. Respondent měl zaškrtnout všechny situace, s nimiž by souhlasil. Otázkou 19 jsem zjišťovala, zda mají respondenti nějaké zkušenosti s prací s dětmi s postižením, ať už ve skautu či mimo něj. Nakonec měli respondenti možnost využít prostor pro poznámky.

8.3 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor tvořili roveři a rangers, členové a členky roverských kmenů spolku Junák – český skaut ve věku 15 až 26 let.

8.4 Proces sběru dat

Sběr dat pro moji bakalářskou práci probíhal od 12 do 31. března 2020. Nejdříve jsem napsala e-mail na roverský odbor, zda by mi nemohli poskytnout soubor e-mailových adres na vedoucí roverských kmenů. Dostala jsem odpověď, že takový soubor neexistuje. Dále, že se snažili tuto možnost vykomunikovat s týmem zabývajícím se SkautISem¹, ale data ve SkautISu, právě tak i kontakty na vedoucí roverských kmenů jsou chráněné a není možné mi je poskytnout.

Dle vygenerovaných registrací ze SkautISu za rok 2019, jsem zjistila, že v roverských kmenech spolku Junák – český skaut, z.s. je registrováno 9 964 roverů a rangers. Snažila jsem se tedy, aby se dotazník dostal ke všem roverům a rangers České republiky.

Dotazník jsem tedy umístila na soukromou facebookovou skupinu Roveři&Rangers CZ, jejímiž členy je 5 972 roverů a rangers. Po dvou týdnech jsem dotazník ve skupině nahrála znovu, abych tak docílila větší viditelnosti příspěvku. U příspěvku jsem prosila rovery a rangers o vyplnění dotazníku a zároveň jeho rozšíření mezi ostatní členy jejich roverských kmenů.

¹ Jedná se o informační systém Junáka, který slouží ke správě středisek a obsahuje např. jejich registrace.

Mezitím jsem se sama snažila najít webové či facebookové stránky roverských kmenů spolku Junák – český skaut, z.s. a kontakty na jejich vedoucí. Takto jsem našla 55 e-mailových kontaktů na vedoucí roverských kmenů a 16 facebookových skupin Roverských kmenů. Na všechny adresy jsem zaslala dotazník s prosbou o vyplnění a rozeslání mezi všechny členy roverského kmene. Z odeslaných e-mailů se mi 12 vrátilo s informací, že e-mailová adresa je neplatná.

Těmito cestami jsem dosáhla počtu 236 respondentů. Pokud bychom považovali snahu oslovit všechny rovery a rangers v České republice za úspěšnou. Byla by návratnost dotazníku pouze 2,4 %.

Z 236 získaných dotazníků bylo pouze 215 platných. 21 dotazníků jsem vyřadila, neboť daní respondenti přesahovali věkovou hranici 26 let, jež je definována jako nejvyšší věk pro kategorii roverů a rangers.

8.5 Vyhodnocování dat

Data získaná dotazníkovým šetřením jsem zpracovala v excelu, ze kterého jsem pak vycházela při jejich vyhodnocování. Výsledky jsem kvůli přehlednosti zaznamenala do grafů. K ověření hypotéz byl využit test nezávislosti χ^2 pro čtyřpolní tabulku, který byl proveden v softwaru Statistica. Výsledky testu nezávislosti χ^2 byly zaneseny do tabulek.

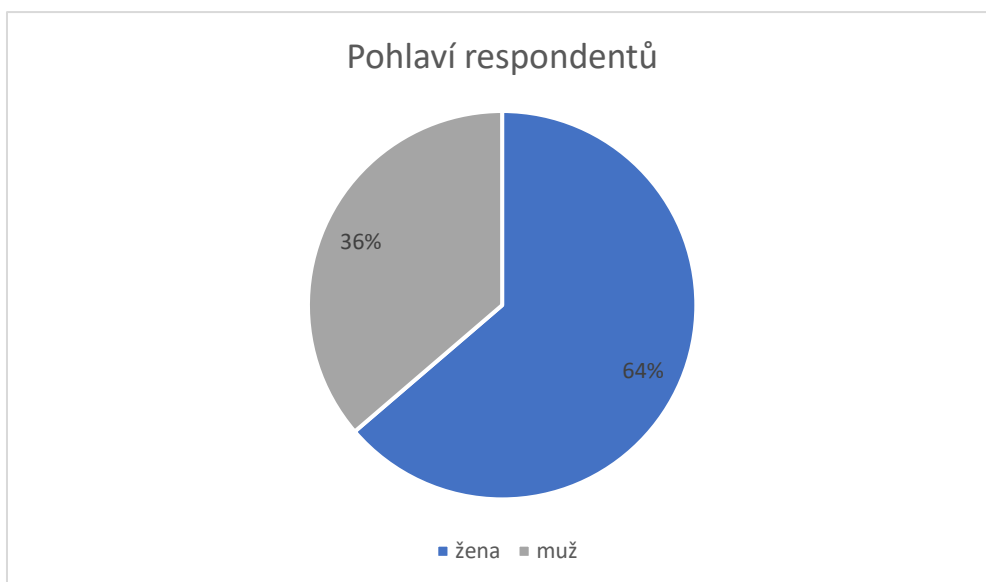
8.6 Etická pravidla

Na úvod dotazníku jsem respondenty požádala o spolupráci a stručně je seznámila s cílem mé bakalářské práce. Všichni respondenti se tedy účastnili výzkumu dobrovolně, a věděli, čím se výzkum zabývá. Dále jsem respondenty ujistila, že dotazník je anonymní a zjištěné informace budou sloužit pouze ke zpracování této práce. Všechny souhlasy s výzkumem jsou uloženy u autorky této bakalářské práce.

9 Výsledky výzkumu

Výsledky výzkumu byly rozděleny do čtyř podkapitol. První seznamuje s výsledky otázek 1 až 8, které zjišťují základní informace o respondentech a jejich roverských kmenech. Druhá podkapitola se zaměřuje na povědomí roverů a rangers o podpoře pro vedoucí, v jejichž kmenech je člen s postižením od organizace Junák – český skaut, z.s. a představuje tak data získaná otázkami 9 a 10. Třetí podkapitola zpracovává výsledky otázek 11 až 19 a zajímá se o názory roverů a rangers na začlenění dítěte s postižením do organizace Junák, konkrétně do roverského kmene. Čtvrtá podkapitola seznamuje s testováním a ověřením zvolených hypotéz H1 a H2.

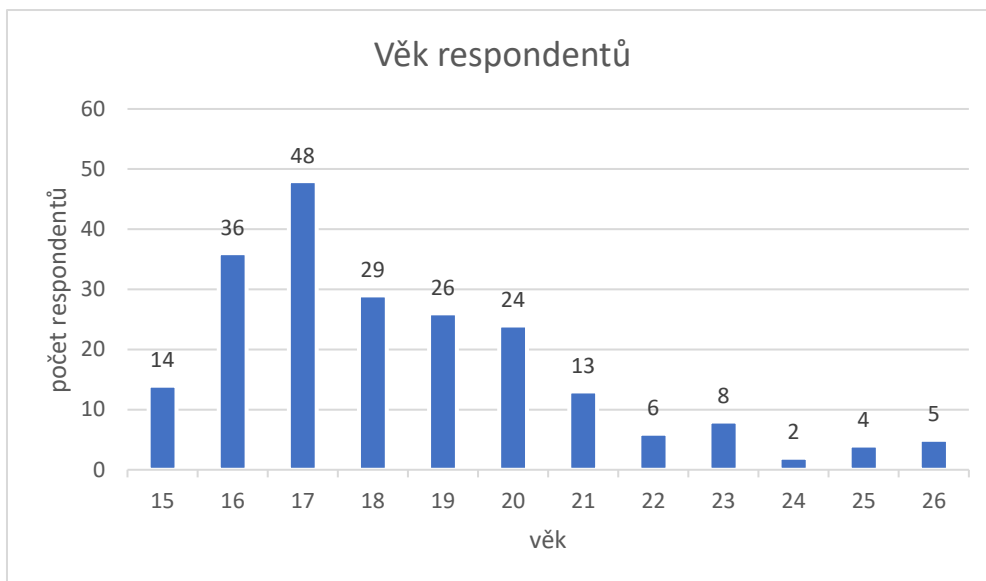
9.1 Základní informace o respondentech

Obrázek 1: Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

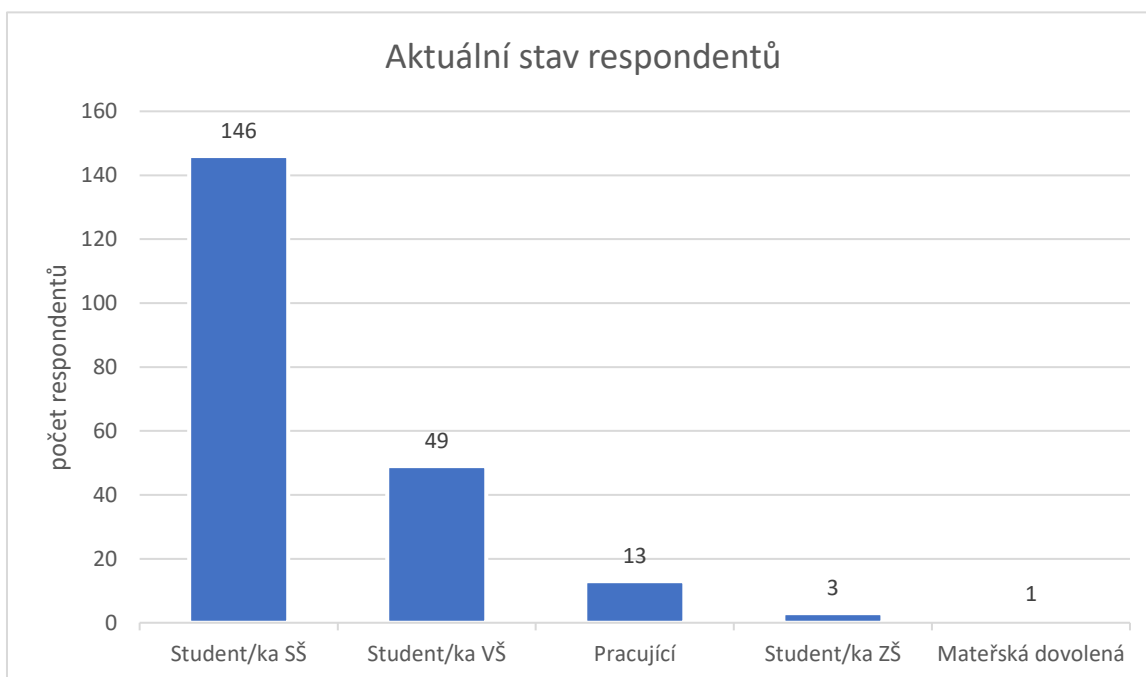
Celkem bylo získáno 215 respondentů. V obr. 1 můžeme vidět procentuální zastoupení mužů a žen. Mužů/roverů bylo 78 (36 %) a žen/rangers 137 (64 %).

Obrázek 2: Věk respondentů

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

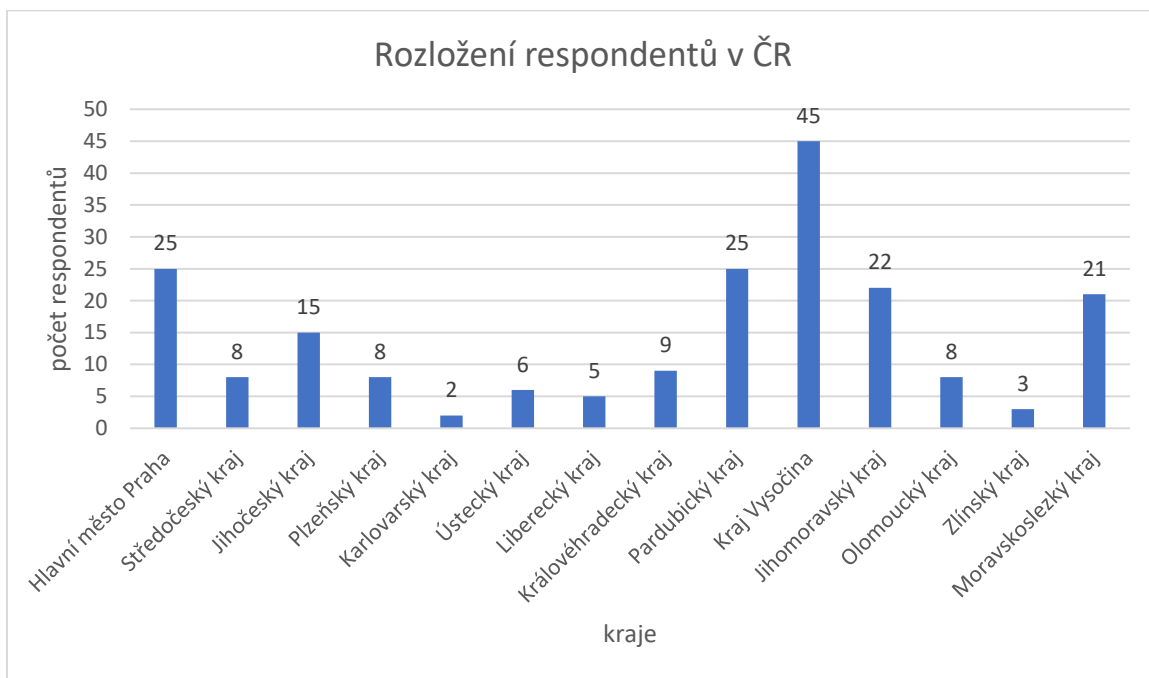
Otázka č. 2 zjišťovala věk respondentů. Věková kategorie roverů a rangers je definována věkem od 15 do 26 let. Jak je vidět v obr. 2 respondenti se pohybovali v celé škále. V mladším roverském věku, tedy ve věku 15-18 let bylo 59 % respondentů a ve starším roverském věku, tj. 19-26 let 41 % respondentů. Nejvíce respondentů (22 %) je ve věku 17 let.

Obrázek 3: Aktuální stav respondentů

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

Třetí otázka se zaměřovala na aktuální stav, v němž se respondenti nacházejí. Na obr. 3 vidíme, že 69 % respondentů je studenty středních škol, 23 % je studenty vysokých škol, 6 % je pracujících, 1 % je žáky základních škol a jedna respondentka je na mateřské dovolené.

Obrázek 4: Rozložení respondentů v krajích České republiky

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

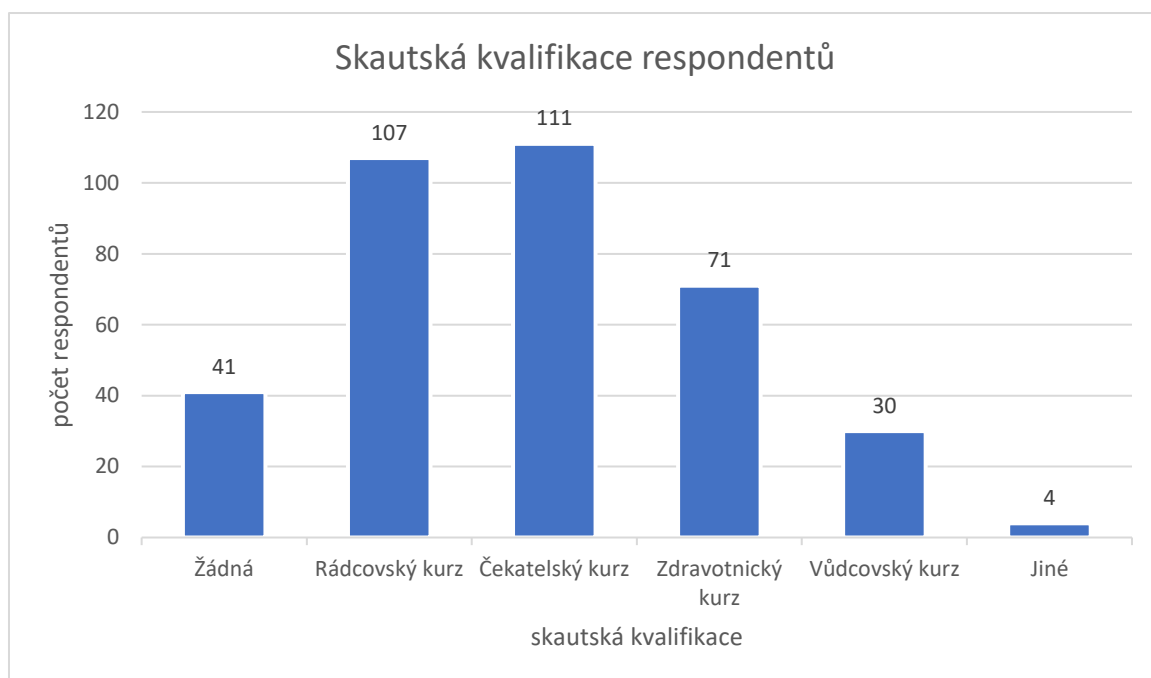
Obr. 4 zpracovává následující otázku, která mapovala, odkud respondenti pocházejí. Získaní respondenti pocházejí ze všech čtrnácti krajů České republiky. Nejvíce respondentů a to 22 % je z Kraje Vysočina.

Obrázek 5: Funkce respondentů v organizaci

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

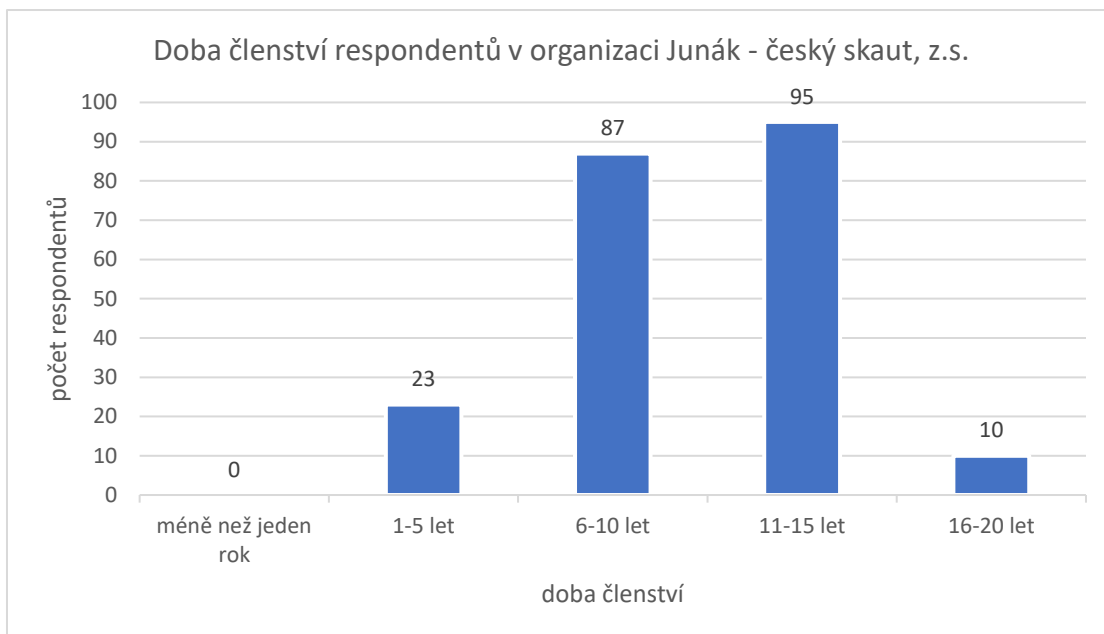
Otázka č. 5 se týkala funkce respondentů v organizaci Junák – český skaut, z.s.. V obr. 5 je vidět, že roveři a rangers naplňují v organizaci více funkcí a nejsou pouze členy a členkami roverských kmenů. Deset respondentů, také využilo možnosti jiné. Jiné funkce – *hospodář střediska, roverský zpravodaj, střediskový zpravodaj pro vzdělání, člen revizní komise, instruktor čekatelského kurzu, externista (2x), člen střediskové rady (3x)*.

Obrázek 6: Skautská kvalifikace respondentů

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

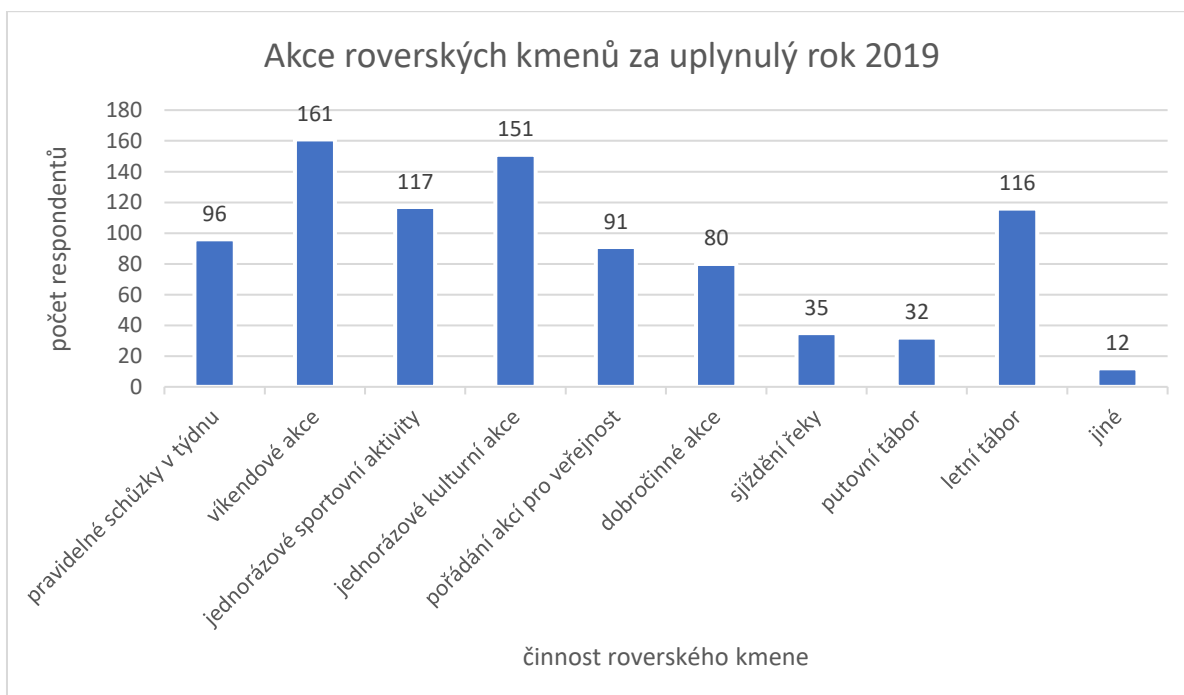
Šestá otázka se respondentů ptala na jejich absolvovanou skautskou kvalifikaci. Díky obr. 6 víme, že 174 respondentů (81 %) absolvovalo nějaké skautské vzdělání. 107 respondentů absolvovalo rádcovský kurz, nejvíce respondentů tedy 111 absolvovalo čekatelský kurz, zdravotnický kurz má splněno 71 respondentů a nejvyšší kvalifikaci vůdcovský kurz absolvovalo 30 respondentů. Z grafu 6 také vychází, že 41 respondentů (19 %) neabsolvovalo žádné skautské vzdělávání. Čtyři respondenti zvolili také možnost jiné. Jiné absolvované kurzy – *vodácké minimum, střediskové minimum, kurz vodní turistiky a lesní škola.*

Obrázek 7: Doba členství respondentů v organizaci

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

Obr. 7, který zpracovává další otázku, udává dobu členství respondentů v organizaci Junák – český skaut, z.s.. Jak můžeme v grafu zpozorovat, všichni respondenti jsou členy organizace více než jeden rok. Z grafu dále vyplývá, že většina respondentů v organizaci prošla i předchozími věkovými kategoriemi, než vstoupila do roverského kmene.

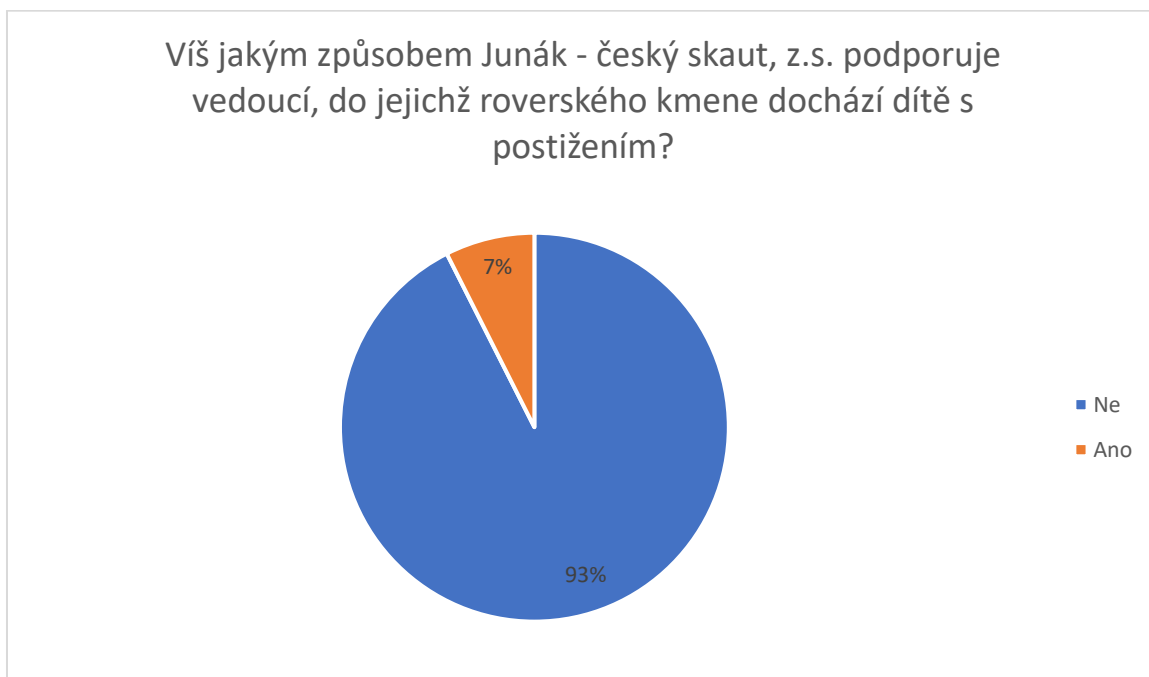

Obrázek 8: Akce roverských kmenů respondentů za uplynulý rok

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

Otázka 8 se týkala činnosti roverských kmenů. Obr. 8 nám ukazuje uskutečněné akce roverských kmenů respondentů za rok 2019. 12 respondentů využilo možnosti jiné. Jiné – *účast na větších akcích, schůzky jednou za 14 dní, velké celostátní akce, akce v zahraničí, zimní tábor (2x), žádné (6x).*

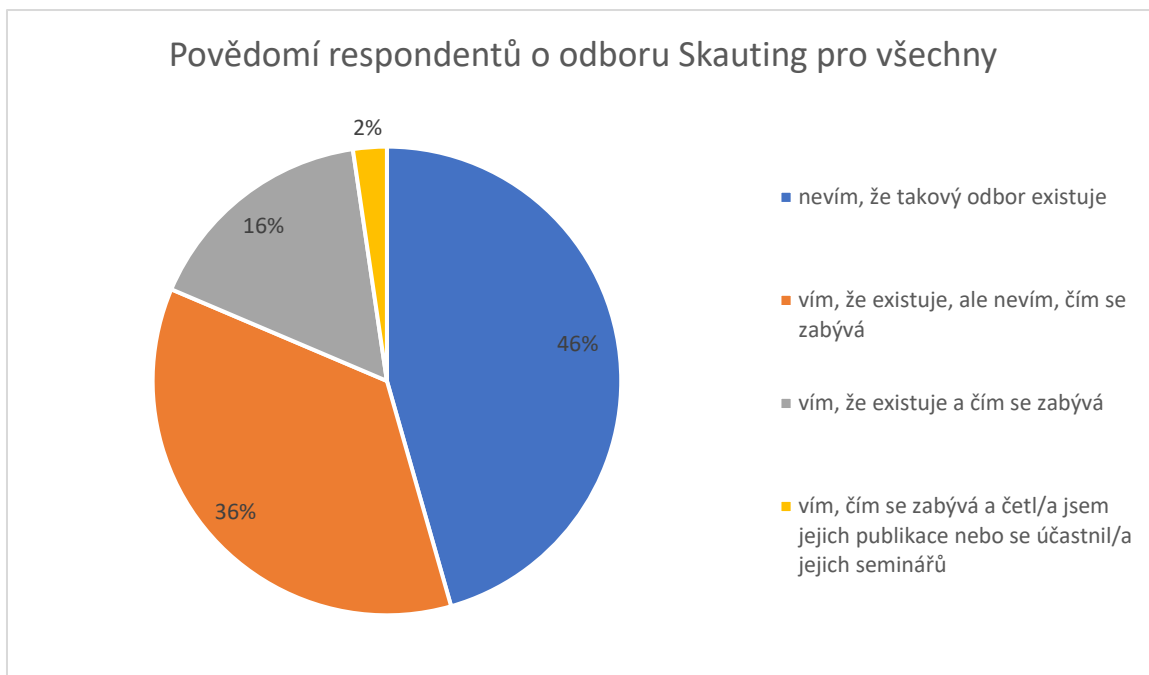
9.2 Povědomí roverů a rangers o podpoře od Junáka – českého skauta, z.s.

Obrázek 9: povědomí respondentů o podpoře ze strany organizace

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

U otázky 9, která se tázala na podporu od organizace pro vedoucí, v jejichž kmenech je člen s postižením, měli respondenti možnost otevřené odpovědi. Obr. 9 nám jasně ukazuje, že 199 respondentů (93 %) uvedlo, že neví, jak organizace podporuje vedoucí v takové situaci. Zbýlých 16 respondentů (7 %) popsalo, jak podle nich organizace Junák – český skaut, z.s. podporuje vedoucí, do jejichž roverského kmene dochází dítě s postižením. Těchto šestnáct respondentů zmínilo, že Junák – český skaut, z.s. poskytuje metodické materiály, pořádá různé kurzy a semináře a je připraven odpovídat na dotazy a poradit. Dále respondenti poukázaly na odbor Skauting pro všechny a také, že organizace může zprostředkovat setkání s potřebnými odborníky.

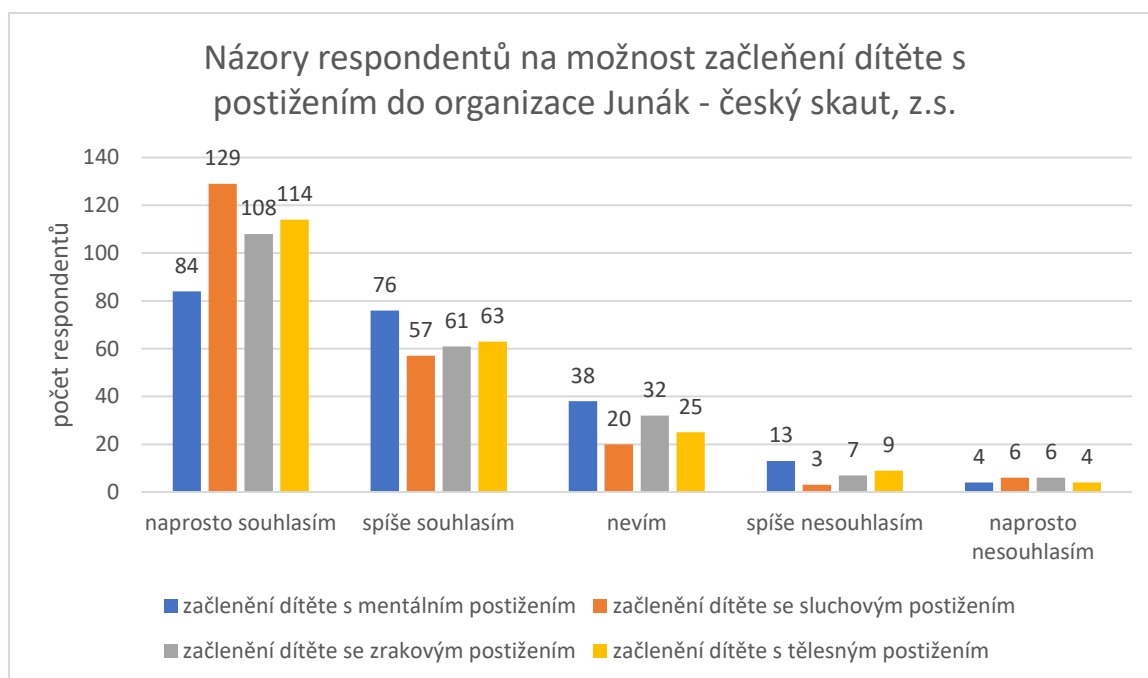
Obrázek 10: Povědomí respondentů o činnosti odboru SpV

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

Další otázka se týkala povědomí roverů a rangers o existenci odboru Skauting pro všechny a jeho činnosti. Z obr. 10 vyplývá, že 46 % respondentů nemá o odboru Skauting pro všechny žádné povědomí. 36 % respondentů sice ví, že takový odbor existuje, ale neví, čím se zabývá. Zbýlých 18 % respondentů ví, čím se odbor zabývá, a 2 % z nich se účastnila seminářů, nebo četla publikace odboru Skauting pro všechny.

9.3 Názory roverů a rangers na začlenění dítěte s postižením do roverského kmene

Názory respondentů na začlenění dítěte s postižením v rámci celé organizace Junák – český skaut, z.s. zkoumaly otázky 11 až 14.

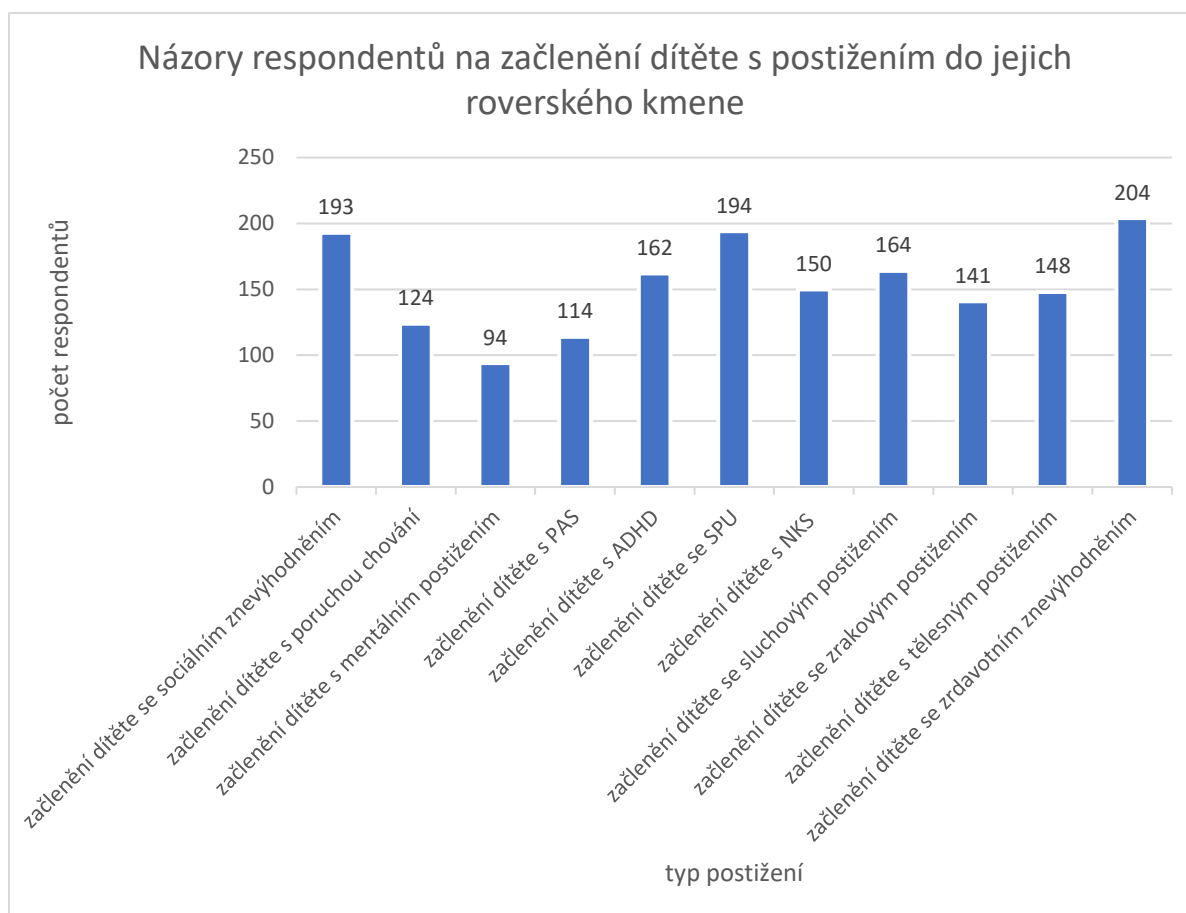
Obrázek 11: Názory respondentů na možnost začlenění dítěte s postižením do organizace

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

Obr. 11 vychází z otázek 11 až 14 a prezentuje názory respondentů/roverů a rangers na možnost začlenění dítěte s daným typem postižení do organizace. Graf zpracovává odpovědi respondentů na čtyři otázky, z nichž každá se týká jiného typu postižení.

Na otázky 11 až 14 respondenti odpovídali pomocí škály o pěti stupních, kde 1 znamená naprosto souhlasím s možností vstupu dítěte s daným postižením do organizace Junák – český skaut, z.s. a 5 značí odpověď naprosto nesouhlasím s možností vstupu dítěte s daným postižením do organizace Junák – český skaut, z.s..

Pokud budeme porovnávat názory na přijetí dítěte, jak se liší dle typu postižení, pozorujeme, že nejvíce respondentů, a to 60 % naprosto souhlasí s přijetím dítěte se sluchovým postižením. U dalších typů postižení je to následující. 53 % respondentů naprosto souhlasí s přijetím dítěte s tělesným postižením. 50,5 % respondentů naprosto souhlasí s přijetím dítěte se zrakovým postižením a 39 % respondentů naprosto souhlasí s přijetím dítěte s mentálním postižením.

Obrázek 12: Názory respondentů na začlenění dítěte s postižením do jejich roverského kmene

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

Patnáctá otázka zjišťovala názory respondentů na přijetí dítěte s postižením přímo do jejich roverského kmene. Obr. 12 znázorňuje získané názory a ukazuje výčet typů postižení, z nichž měli respondenti při odpovědi na výběr.

Respondenti nejčastěji uvedli, že by do svých roverských kmenů přijali děti se zdravotním znevýhodněním (204 odpovědí), se specifickými poruchami učení, dále jen SPU (194 odpovědí) a děti se sociálním znevýhodněním (193 odpovědí).

Nejméně respondentů, a to 94 (44 %) by souhlasilo se začleněním dítěte s mentálním postižením do jejich roverského kmene.

Obrázek 13: Bezbariérovost kluboven respondentů

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

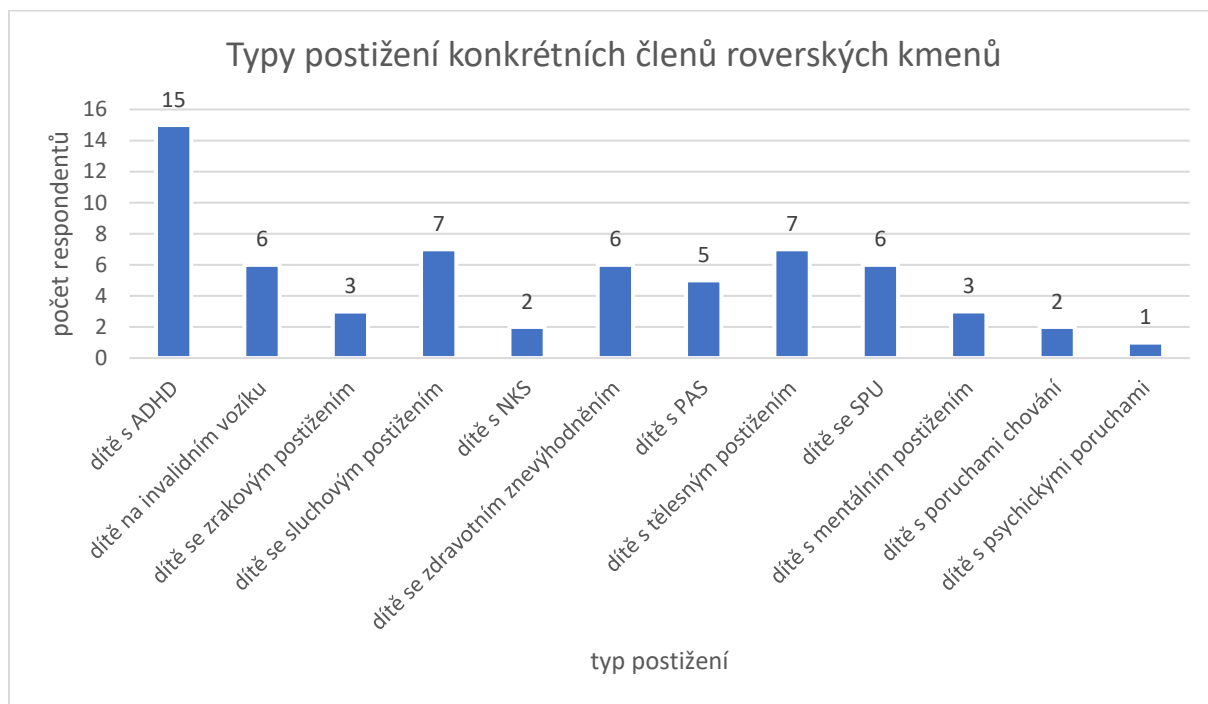
Další otázka se týkala bezbariérového přístupu skautských kluboven. Obr. 13 nás informuje, že 29 % respondentů má klubovnu s bezbariérovým přístupem. Zbývajících 71 % respondentů uvedlo, že nemá klubovnu s bezbariérovým přístupem.

Obrázek 14: Povědomí respondentů o konkrétních roverských kmenech, se členem s postižením

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

Obr. 14 nám ukazuje výsledky otázky 17, která se respondentů ptá, zda znají nějaký roverský kmen, ve kterém je člen s postižením. Otázka se následně respondentů doptává, o jaké postižení se jedná, tyto data pak zpracovává obr. 15. Z obr. 14 vyplývá že 45 respondentů (21 %) zná roverský kmen, jehož členem je člověk s postižením.

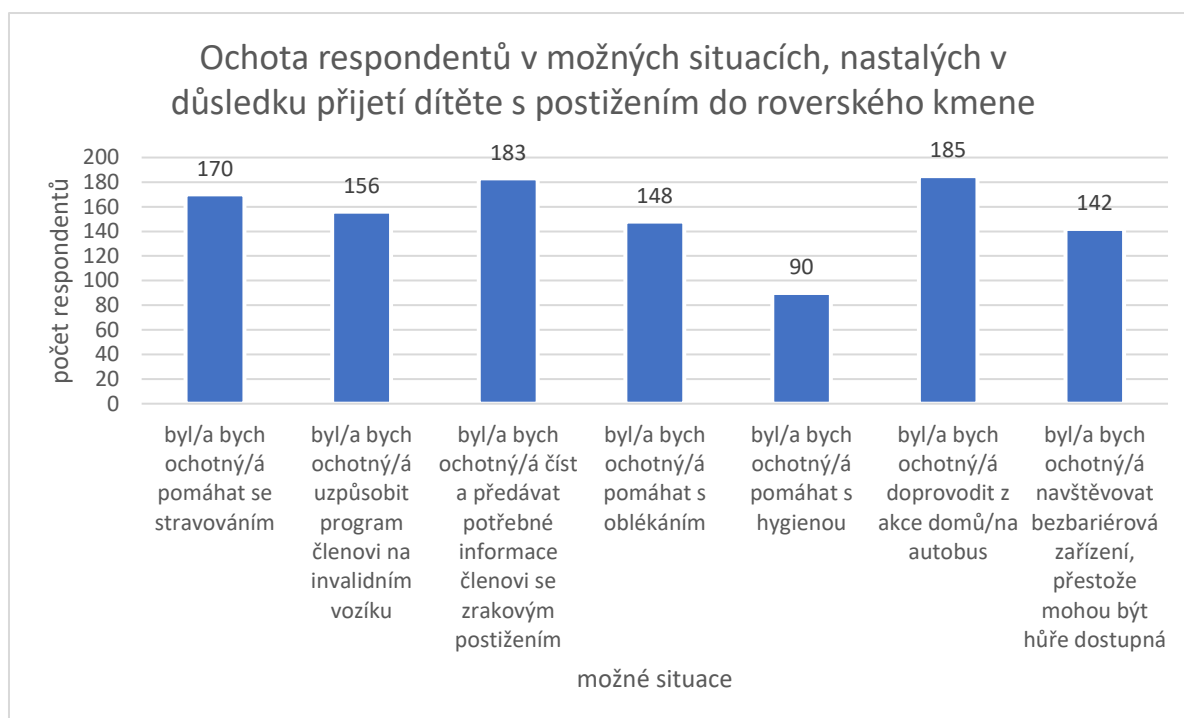

Obrázek 15: Typy postižení konkrétních členů roverských kmenů

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

Obr. 15 nás seznamuje s tím, jaké typy postižení mají členové roverských kmenů, o nichž nás respondenti informují. Nejčastěji respondenti uvedli (15 odpovědí, 36,5 %), že znají roverský kmen, ve kterém je člen s ADHD.

Tři z respondentů, kteří znají člena roverského kmene se sluchovým postižením, uvedli, že v Praze je skautský oddíl Potkani, který je cíleně pro osoby se sluchovým postižením, o němž jsem dosud neslyšela. Informace o tomto oddílu nalezneme na www.skautipraha2.cz/index.php/oddily/53-oddil-neslycicich-potkani.

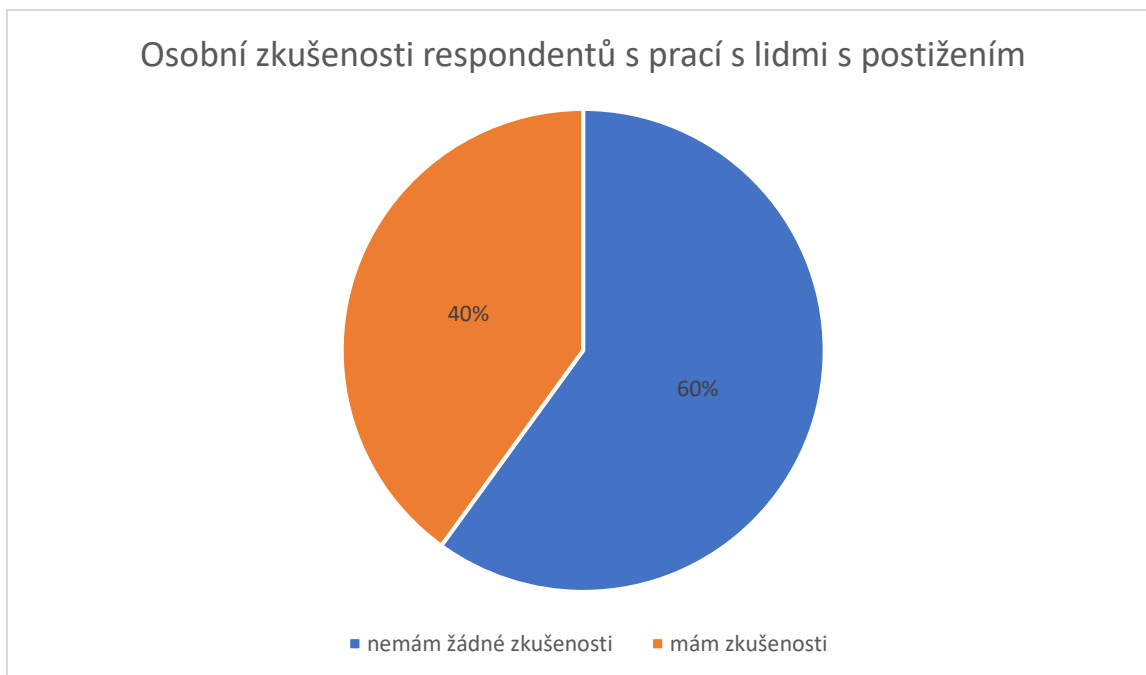

Obrázek 16: Ochota respondentů pomoci s možných situacích

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

Osmnáctá otázka respondentům nabízela výčet situací, které by mohly nastat v důsledku přijetí dítěte s postižením, a zjišťovala jejich ochotu v dané situaci pomoci.

Jak vyplívá z obr. 16, nejvíce by respondenti byli ochotni pomoci členovi s postižením v následujících dvou situacích. 185 respondentů (86 %) by bylo ochotno člena s postižením doprovodit z akce domů či na autobus. 183 respondentů (85 %) by bylo ochotno číst a předávat potřebné informace členovi se zrakovým postižením (183). Nejméně respondentů, a to 90 (42 %) zvolilo možnost, že by byli ochotni pomáhat členovi s postižením s hygienou.

Obrázek 17: Osobní zkušenosti respondentů s lidmi s postižením

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

Poslední otázka od respondentů zjišťovala, zda mají nějaké osobní zkušenosti s prací s lidmi s postižením. V obr. 17 se dozvíme, že 60 % respondentů (129 odpovědí) nemá žádné zkušenosti s lidmi s postižením. Zbýlých 40 % respondentů (86 odpovědí) nějaké zkušenosti s prací s lidmi s postižením má.

Možnosti prostoru pro poznámky využilo 31 respondentů. Nejvíce zde respondenti zmiňovali problém s nejasností širokého pojmu mentální postižení a dále upozorňovali, že u každého typu postižení záleží na jeho míře a rozsahu. Dost respondentů také uvedlo, že by záleželo na konkrétním dítěti, tedy i na jeho osobnosti a vlastnostech. Někteří také poukázaly na fakt, že většina roverů a rangers před vstupem do roverského kmene prošla již předchozími skautskými věkovými kategoriemi, a tudíž může být těžké do roverského kmene začlenit jakéhokoli nováčka, bez ohledu na jeho zdravotní stav. Dva respondenti zastávají názor, že začlenění dítěte s postižením do roverského kmene může být přínosné nejen pro dítě samotné, ale i pro ostatní členy roverského kmene. Několik respondentů také v prostoru pro poznámky napsalo, že jim dotazník přijde zajímavý, a mají chuť se díky němu dozvědět více o odboru Skauting pro všechny, nebo zde poděkovali za informaci o podpoře ze strany organizace, o které dosud nevěděli.

9.4 Vyhodnocení hypotéz

Hypotéza H1

H1₀: Mezi rovery a rangers s absolvovanou vůdcovskou zkouškou a rovery a rangers bez absolvované vůdcovské zkoušky není rozdíl v povědomí o činnosti odboru SpV.

H1₁: Mezi povědomím o činnosti odboru SpV roverů a rangers s absolvovanou vůdcovskou zkouškou a rovery a rangers bez absolvované vůdcovské zkoušky je určitá závislost.

K získání dat pro ověření hypotézy H1 byla využita otázka č. 6 „Jakou máš absolvovanou skautskou kvalifikaci?“ a č. 10 „Víš, že v rámci Junáka – českého skauta, z.s. existuje odbor Skauting pro všechny?“. Pro testování hypotézy H1 byl zvolen testovací postup χ^2 test nezávislosti.

Tabulka 1: Závislost mezi povědomím o odboru SpV a absolvování vůdcovské zkoušky

	Roveri a rangers		Celkem
	s vůdcovskou zkouškou	bez vůdcovské zkoušky	
Mají povědomí	14	26	40
Nemají povědomí	16	159	175
Celkem	30	185	215
Chí-kvadrát χ^2	18,13028314		
Kritická hodnota χ_{α}^2	3,841		
$\chi^2 > \chi_{\alpha}^2$	H1₀ neplatí		

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

Z výpočtu bylo zjištěno, že χ^2 test nezávislosti v uvedeném případě vychází 18,13028314. Kritická hodnota 3,841 byla zjištěna ve statistických tabulkách.

χ^2 test nezávislosti byl proveden v analytickém softwaru Statistica. Na základě provedeného testu a hladině významnosti ($\alpha = 0,05$) se hypotéza H1₀ zamítá. V tab. 1 vidíme, že bylo prokázáno $\chi^2 > \chi_{\alpha}^2$ platí tedy H1₁: **Mezi povědomím o činnosti odboru SpV roverů a rangers s absolvovanou vůdcovskou zkouškou a rovery a rangers bez absolvované vůdcovské zkoušky je určitá závislost.**

Hypotéza H2

H2₀: Mezi sledovanými znaky pohlaví respondentů a souhlasem či nesouhlasem s přijetím dítěte s MP do organizace neexistuje závislost.

H2₁: Mezi sledovanými znaky pohlaví respondentů a souhlasem či nesouhlasem s přijetím dítěte s MP do organizace je závislost.

K ověření hypotézy H2 byly využity data z otázky č. 1, která zjišťovala pohlaví respondentů a otázky č. 11 „Souhlasíš s tím, aby mělo dítě s mentálním postižením možnost vstoupit do organizace Junák – český skaut, z.s.?“. Za souhlas respondentů byly považovány odpovědi 1 – naprosto souhlasím a odpovědi 2 – spíše souhlasím. Za nesouhlas se pak považovaly odpovědi 4 – spíše nesouhlasím a odpovědi 5 – naprosto nesouhlasím.

Pro testování hypotézy H2 byl zvolen testovací postup χ^2 test nezávislosti, který byl proveden v analytickém softwaru Statistica. Hladina významnosti byla určena jako $\alpha = 0,05$.

Tabulka 2: Závislost mezi pohlavím respondentů a souhlasem s přijetím dítěte s mentálním postižením do organizace

	Muži	Ženy	Celkem
Souhlas	53	107	160
Nesouhlas	8	9	17
Celkem	61	116	177
Chí-kvadrát χ^2	1,320976094		
kritická hodnota χ_{α}^2	3,841		
$\chi^2 < \chi_{\alpha}^2$	H2₀ platí		

Zdroj: vlastní výzkum, 2020

V tab. 2 můžeme vidět zjištěnou hodnotu χ^2 1,320976094 a kritickou hodnotu, která je dle statistických tabulek 3,841.

Bylo prokázáno, že $\chi^2 < \chi_{\alpha}^2$ platí tedy H2₀: **Mezi sledovanými znaky pohlaví respondentů a souhlasem či nesouhlasem s přijetím dítěte s MP do organizace neexistuje závislost.**

10 Diskuse

Tato bakalářská práce se zabývala názory roverů a rangers na přijetí dítěte s postižením do roverského kmene spolku Junák – český skaut. Dále se zajímala o jejich informovanost a povědomí o odboru Skauting pro všechny a dalších možnostech podpory ze strany organizace.

Z výzkumu této bakalářské práce vyplývá, že většina respondentů není pouze členy roverského kmene, ale zastává v této organizaci i jiné funkce. S tímto souhlasí také Sobáš (2011), který uvádí, že i přes časovou náročnost jsou roveři a rangers často nejen členy roverských kmenů, ale mají i jiné funkce. Dle Kupky (2015) je nejčastější variantou, že roveři a rangers jsou zároveň i členy dětských skautských oddílů, kde se podílejí na vedení a vytváření programu pro děti. Toto tvrzení potvrzují i výsledky mého výzkumu, neboť z 215 respondentů účastnících se výzkumu, je 163 zapojeno také v dětských skautských oddílech a to ve funkcích vedoucí oddílu, zástupce vedoucího oddílu, člen oddílové rady nebo družinový vedoucí.

Většina respondentů je členy organizace již delší dobu a víme tedy, že prošla i předchozími výchovnými kategoriemi Junáka. Roveři a rangers se tedy v roverských kmenech často již znají z dětských skautských oddílů, kterými prošli a už spolu prožili spoustu zážitků a dobrodružství (Baden-Powell, 2016). Nevill (1926) říká, že skauti před roverským věkem většinou projdou i předchozími věkovými kategoriemi, zároveň ale poukazuje na možnost, že do roverského kmene může přijít neskautský nováček, většinou kamarád jednoho z členů. Břicháček (2000) upozorňuje, že z toho důvodu, že se roveři a rangers znají již od skautského věku, je pak těžké pro jakéhokoli nováčka začlenit se do roverského kmene, ať už má nějaké postižení či nikoliv. Tuto skutečnost považuje za velmi podstatnou i řada mých respondentů, kteří pokládali za důležité mě na ni upozornit samostatným komentářem v dotazníku.

Nejprve jsem se zabývala přijetím dítěte s postižením do organizace Junák – český skaut, z.s. jako takové. S možností začlenění dítěte s postižením do organizace Junák – český skaut, z.s. souhlasila většina respondentů. Nejvíce souhlasili roveři a rangers s přijetím dítěte s tělesným postižením. Nejméně jich souhlasilo s přijetím dítěte s mentálním postižením, ale i tak by se o to 74 % respondentů pokusilo. Roveři a rangers jsou k otevřenosti a přijímání všech lidí bez rozdílu vedeni skautskou organizací. Organizace jim vštěpuje hodnotový systém, který je založen na skautském slibu a zákonu (Nevill, 1926). Zajíc (2001) také přikládá velký význam rytířským cnostem, na kterých je skauting postaven, mezi něž patří právě i pomoc slabšímu. Stejný názor prezentuje i Sobáš (2011), který říká, že roveři a rangers by měli být otevření pro

přijímání dětí s postižením a že je k tomu vede právě skauting. Dle něho jsou všechny zmíněné hodnoty a cnosti shrnuty roverským heslem „SLOUŽÍM“.

V další části jsem se zaměřila na přijetí dítěte ve věku 15–18 let přímo do roverského kmene. Z výzkumu vyplývá, že nejvíce respondentů by souhlasilo s přijetím dítěte se zdravotním znevýhodněním nebo dítěte se specifickými poruchami učení do jejich roverského kmene. Nejméně roveři a rangers souhlasili s možností přijmout do svého roverského kmene dítě s mentálním postižením. Žáček (2013) považuje začlenění dítěte s mentálním postižením do oddílu za náročnější než přijetí dětí s jiným typem postižení. Žáček (2013) tuto skutečnost zdůvodňuje vztahem dítěte s mentálním postižením s ostatními členy a tvrdí, že právě u mentálního postižení více než u jiných typů, by mohlo jít ze strany ostatních členů o vztah pečovatelský a ne kamarádský. Také Slowík (2016) považuje právě mentální postižení za typ postižení, který činí člověka nejvíce odlišným ve společnosti.

Dle Hofbauera (2004) se vedoucí podílejí na výchově ve volném čase vždy na základě svého svobodného rozhodnutí. Nesmíme tedy zapomínat na to, že všichni roveři a rangers jsou členy organizace dobrovolně, a i když stanovy organizace říkají, že by členové měli sdílet stejné hodnoty, nemůže je organizace nutit k určitému rozhodnutí, např. k přijetí dítěte s postižením do oddílu. O přijetí sice nerozhodují roveři a rangers a rozhodnutí náleží vedoucímu střediska, ale i tak jsou jejich názory a mínění důležité pro přijetí nového člena do jejich kolektivu. Pávková (2014) upozorňuje právě na to, že dobrovolníci nesmí být nuceni, ale měla by se najít vhodná forma motivace. Odbor SpV se snaží pracovat na principu dobrovolnosti, snaží se tedy skautské vedoucí k přijímání dětí s postižením motivovat a podávat jim pozitivní náhled na situaci (Programový dokument..., 2011).

Dle Neuwirthové (2013) je pro úspěšné začlenění dítěte s postižením do oddílu důležité, aby měli vedoucí přehled o zdrojích, kde mohou najít informace o práci s dětmi s postižením a také kam se mohou obrátit s dotazy. S tím souhlasí i Žáček (2013), který uvádí jako podstatnou přípravu pro přijetí dítěte s postižením povědomí vedoucích o problematice postižení a o tom, kde najít potřebné informace. Přestože organizace tvrdí, že je na situaci kdy o vstup do oddílu požádá dítě s postižením připravena, z mého výzkumu vychází, že pouze 18 % respondentů ví o odboru SpV a jeho činnosti, což je právě místo, kam se mohou obrátit pro radu či informace. Proto si myslím, že by organizace měla zapracovat na zviditelnění odboru SpV a možnostech podpory Junáka.

Na základě zjištěných výsledků lze konstatovat, že 60 % respondentů nemá žádné zkušenosti s prací s lidmi s postižením. Můžeme usuzovat, že jejich rozhodnutí o přijetí dítěte s postižením může být ovlivňováno i strachem z neznámého. Dle mého názoru může neinformovanost respondentů být příčinou nesouhlasu s přijetím dítěte s určitým typem postižení. Také Vítková (2004) si myslí, že informovanost a znalosti velmi ovlivňují celkový přístup k lidem s postižením. S tím souhlasí i Neuwirthová (2013), která poukazuje na informovanost vedoucích a jejich povědomí o problematice postižení jako na zásadní faktor pro úspěšnou integraci.

Je spousta problémů, které by se měly před začleněním dítěte s postižením do oddílu vyřešit, ať už je to zmíněná informovanost vedoucích nebo třeba bezbariérovost kluboven, která by byla důležitá při přijetí dětí s tělesným postižením nebo se sníženou schopností pohybu či zhoršenou orientací. Kochová (2014) tvrdí, že většina skautských kluboven není bezbariérová. Stejně poznatky vycházejí i z mého výzkumu. Z odpovědí respondentů totiž vychází, že pouze 29 % dotazovaných roverů a rangers má klubovnu s bezbariérovým přístupem.

Díky výzkumu jsem se od respondentů dozvěděla o existenci skautského oddílu, který je cíleně pro osoby se sluchovým postižením. Tato informace pro mne byla velmi potěšující a přínosná a o zmíněný oddíl jsem se začala blíže zajímat. Oddíl s názvem 53. skautský oddíl neslyšících Potkani sídlí v Praze. Skautský oddíl Potkani je cíleně pro děti se sluchovým postižením, přijímá ale i jejich sourozence nebo například děti neslyšících rodičů. Oddíl Potkani na svých webových stránkách uvádí následující informaci: *Fungujeme jako ostatní skautské oddíly, scházíme se v klubovně, hrajeme hry, na výpravách poznáváme přírodu a v letním čase jezdíme na tábor*². Podle mého názoru je to další důkaz otevřenosti skautského hnutí a viditelný úspěch začlenění dětí s postižením do organizace, v tomto případě formou celého oddílu. Je to tedy další z možností začlenění dítěte s postižením do organizace Junák – český skaut, z.s..

V poznámkách se respondenti zmínili, že podle nich by začlenění dítěte s postižením mohlo být přínosné jak pro dítě samotné, tak i pro ostatní členy kmene. Warner et al. (2006) uvádí, že pro děti s postižením je správná volba trávení volného času velmi důležitá, může je rozvíjet a zároveň si díky ní mohou vytvářet vztahy s vrstevníky. Michalík (2012) dodává, že děti s postižením díky začlenění do institucí, kde mohou trávit volný čas rozvíjí nejenom sebe, ale přispívají i k rozvoji společnosti. S tím souhlasí i Žáček (2013), který začlenění dítěte s postižením nepovažuje za přítěž, ale poukazuje, že všichni členové tak mohou dosáhnout

² www.skautipraha2.cz/index.php/oddily/53-oddil-neslycicich-potkani

mnoha nových příležitostí a možností k osobnímu rozvoji. Sama organizace doufá v to, že přijetí dítěte s postižením bude přínosné i pro celou skupinu a bude rozvíjet ostatní členy k seberozvoji a vyšší toleranci (Strategický dokument..., 2011).

11 Závěr

Na základě výsledků praktické části této práce mohu říct, že většina roverů a rangers zúčastněných výzkumu naprosto souhlasí či spíše souhlasí s přijetím dítěte s postižením do organizace Junák – český skaut, z.s.. Nejméně souhlasných odpovědí se týkalo možnosti přijetí do organizace dítěte s mentálním postižením, ale i tak pro přijetí bylo 74 % respondentů. Pro přijetí dítěte s postižením do konkrétních roverských kmenů respondentů už bylo méně ohlasů. Nejméně respondentů a to 44 % by bylo pro přijetí dítěte s mentálním postižením. Tyto názory jsou velice důležité, směrodatné je však rozhodnutí vedoucího střediska, kde se bude nováček ke vstupu hlásit. Názory roverů a rangers by se ale rozhodně neměly opomíjet a mělo by se s nimi pracovat. Ve stanovách je jasně dané, že spolek Junák – český skaut je otevřený a přístupný všem bez rozdílu. Ale protože každý skautský vedoucí i člen organizace je dobrovolníkem, nemůže mu nikdo rozhodnutí vnutit. Je tedy na organizaci, aby své vedoucí v této problematice informovala, vzdělávala, byla jim podporou a průběžně je motivovala.

Myslím, že organizace nad problematikou začlenění dětí s postižením dostatečně přemýšlí a tvoří spoustu různých brožur a materiálů, kde mohou vedoucí najít informace i podporu. Ale dobré publikace, nápady, ... nestačí, pokud nebudou dobře a hlavně viditelně prezentovány. Jak ukazují výsledky výzkumu, pouze 7 % respondentů ví, jakým způsobem spolek Junák – český skaut podporuje vedoucí, do jejichž kmene dochází dítě s postižením. Doporučila bych tedy, aby byl odbor Skauting pro všechny a další nástroje podpory Junáka v této problematice více prezentovány a dostaly se tak do povědomí širší skautské společnosti.

Velmi mě potěšilo, když z výsledků výzkumu vyšlo najevo, že respondenti s vůdcovským kurzem mají větší povědomí o odboru Skauting pro všechny. Tedy je vidět, že odbor Skauting pro všechny a téma začleňování dětí s postižením do Junáka, je na vůdcovských kurzech prezentováno. Mým doporučením je, aby byla roverům a rangers, ale i všem skautským vedoucím problematika dětí s postižením a možnosti začlenění těchto dětí do organizace obecně přiblížena už na čekatelských kurzech.

V poznámkách hned několik respondentů vyjádřilo o tuto problematiku zájem, děkovali za informace či námět k přemýšlení a také projevíli zájem hledat si více informací o podpoře Junáka, odboru SpV a možnostech začleňování dětí s postižením do organizace Junák – český skaut, z.s.. I po provedení výzkumu si stále myslím, že roverský kmen a celkově organizace Junák – český skaut, z.s. je vhodným místem, prostředím a společenstvím pro začlenění dítěte s postižením.

Seznam použitých zdrojů

1. BADEN-POWELL, R., 2006. *Na pomoc skautským vůdcům – průvodce teorií skautské výchovy* [online]. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR. 63 s. [cit. 2019-11-04]. ISSN 1210-9827 Dostupné z: <https://casopisy.skaut.cz/knihovna/465>
2. BADEN-POWELL, R., 2016. *ROVER - Vybrané kapitoly z knihy Rovering to Success*. 2. vydání. Praha: Junák – český skaut, Tiskové a distribuční centrum, z. s.. 95 s. ISBN 978-80-7501-092-6.
3. BILIÁNOVÁ, P., 1914. *O dívčím skautingu* [online]. Praha: Emil Šolc, 72 s. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.skautskyinstitut.cz/e-knihovna/page/13/>
4. BŘICHÁČEK, V., 2000. *Rovering*. Liberec: Skauting, 18 s. ISBN 80-85421-29-1.
5. BŘICHÁČEK, V., 2017. *Poselství skautské výchovy*. 2. vydání. Praha: Junák – český skaut, Tiskové a distribuční centrum, z. s.. 114 s. ISBN 978-80-7501-113-8.
6. *Cíle a nástroje odboru Skauting pro všechny*, 2011 [online]. [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://spv.skauting.cz/odkazy/materialy-spv/>
7. *Fakta a Čísla – skaut*. [online]. [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/skauting/fakta-a-cisla/>
8. HÁJEK, B. et al., 2008. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál. 240 s. ISBN 9788073674731.
9. *Historie – skaut*. [online]. [cit. 2019-11-26]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/skauting/historie/>
10. HOFBAUER, B., 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál. 174 s. ISBN 80-7178-927-5.
11. *Charta českého skautingu na počátku 21. století*, 2005 [online] 2 s. [cit. 2019-11-13]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/dokumenty/file/480-charta-?autologin=1>
12. CHRÁSKA, M., 2016. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2. vydání. Praha: Grada. 256 s. ISBN 978-80-247-5326-3.
13. JANKOVSKÝ, J., 2006. *Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením: somatopedická a psychologická hlediska*. 2. vydání. Praha: Triton. 173 s. ISBN 8072547305.
14. KOCHOVÁ, K., 2014. *Aby byly zážitky pro všechny!*. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum. 16 s. ISBN 978-80-7501-055-1.

15. KUDLÁČEK, M., 2014. *Základy aplikovaných pohybových aktivit*. [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. [cit. 2020-4-27]. ISBN 978-80-244-4368-3. Dostupné z: <https://publi.cz/books/144/Kudlacek.html>
16. KUPKA, O., 2005. *Družinový systém ve skautských oddílech*. Praha: Tiskové a distribuční centrum Junáka. 72 s. ISSN 1210-9827.
17. KUPKA, O., 2015. *Roverský začátek*. 2. vydání. [online]. Praha: Junák - český skaut, z.s. Tiskové a distribuční centrum. [cit. 2019-12-27]. ISBN 978-80-86825-79-3. Dostupné z: <https://rovernet.cz/roversky-program/zacatek?autologin=1>
18. *Kvalifikace*. [online]. [cit. 2019-11-26]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/oddil/vzdelavani/kvalifikace-oddil>
19. MACKOVÁ, V., 1991. *75. Výročí založení dívčího skautingu*. Praha: Junácká edice. 35 s. ISBN 80-85209-04-7.
20. MACKOVÁ, V., 1992. *Co dělaly skautky po sedmdesát pět let své existence*. Praha: Junácká edice. 28 s. ISBN 80-85209-18-7.
21. MARTÍNEK, M., 2016. *Podpora roverské výchovné kategorie – projekty, harmonogram realizace a návrh rozpočtu* [online]. 5 s. [cit. 2019-12-28]. Dostupné z: <https://rovernet.wixsite.com/roverskaporada/blank-hvx2z>
22. MICHALÍK, J., 2012. *Pohledy na inkluzivní vzdělávání zdravotně postižených*. [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. [cit. 2020-02-10] ISBN 978-80-244-3372-1. Dostupné z: <https://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:984e0b00-02ad-11e9-bc37-005056827e51?page=uuid:15872d87-4c2d-4b46-8dd1-0c2908cf04a2>
23. MITRA. S., 2018. *Disability, Health and Human Development* [online]. New York: Palgrave Macmillan. 193 s. [cit. 2020-02-10]. ISBN 978-1-137-53638-9. Dostupné z: <https://link.springer.com/book/10.1057/978-1-137-53638-9#toc>
24. NAGY. L., 1985. *250 Million Scouts*. Chicago: Dartnell. 224 s. ISBN 0850131537.
25. NEUWIRTHOVÁ, B., 2013. *Vůdcovská zkouška: příručka nejen k přípravě na vůdcovskou zkoušku*. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum. 245 s. ISBN 978-80-86825-81-6.
26. NEVILL. P., 1926. *Rovering – účel a metody roverství* [online]. Praha: Svaz Skautů-Junáků RČS. 54 s. [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: https://wiki.rovernet.cz/doku.php/historie_csr_rs
27. *NNO uznaná MŠMT pro práci s dětmi a mládeží*. 2018. [online]. [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/nno-uznana-msmt-pro-praci-s-detmi-a-mladezi-1>

28. *O nás*. [online]. [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://spv.skauting.cz/o-nas/>
29. *Odbory*. [online]. [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/organizace/ustredi/odbory?autologin=1>
30. PÁVKOVÁ, J. et al., 2002. *Pedagogika volného času*. 3. vydání. Praha: Portál. 231 s. ISBN 8071787116.
31. PÁVKOVÁ, J., 2014. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. 145 s. ISBN 978-80-7290-666-6.
32. PIPEKOVÁ, J., (ed). 2006. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 2. vydání. Brno: Paido. 404 s. ISBN 8073151200.
33. *Politika mládeže*. [online]. [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/politika-mladeze>
34. *Programový dokument skupiny Skauting pro všechny* [online]. 2011. Dostupné z: <https://spv.skauting.cz/o-nas/>
35. RENOTIÉROVÁ, M. et al., 2006. *Speciální pedagogika*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 313 s. ISBN 80 244 1475 9.
36. *Scouting: An Educational System*, 1998. [online]. National Scout associations. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.scout.org.hk/article_attach/16488/Scouting_An_Educational_System.pdf
37. *SKAUT – S.S.V. BUĎ PŘIPRAVEN! Základní příručka pro členy organizace* [online]. 2011. 3. vydání. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/11559963-Skaut-s-s-v-bud-pripraven-zakladni-prirucka-pro-cleny-organizace.html>
38. *Skauting pro všechny: programový dokument* [online]. 2011. Projekt Skauting: příležitost skutečně pro všechny, Skupina Skauting pro všechny. [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: <https://spv.skauting.cz/o-nas/>
39. SKUTIL, M., 2011. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství* [online]. Praha: Portál. 256 s. [cit. 2020-4-27]. ISBN: 978-80-7367-778-7. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/zaklady-pedagogicko-psychologickeho-vyzkumu-pro-studenty-ucitelstvi-179133/#>
40. SLOWÍK, J., 2016. *Speciální pedagogika*. 2. vydání. Praha: Grada. 168 s. ISBN 978-80-271-0095-8
41. *Stanovy – Skautský oddíl Velená Fanderlika, z.s.* [online]. 2015. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=47571034&subjektId=780060&spis=1067550>
42. *Stanovy Skauta – českého skautingu ABS* [online]. 2003. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <http://abs2013.skautabs.cz/?p=130>

43. *Stanovy spolku Junák - český skaut*, z. s. [online]. 2014. Praha: Junák - český skaut. 24 s. [cit. 2019-10-15]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/wp-content/uploads/2018/05/stanovy-junaka.pdf>
44. *Stanovy Svazu skautů a skautek České republiky*, z.s. [online]. 2014. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://www.svazskautu.cz/dokumenty/stanovy-ssscr/>
45. *Stanovy YMCA SKAUT* [online]. 2018. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z https://drive.google.com/file/d/1k-axOjYXbPIqaF5xayKR_haJpxrqLTVT/view
46. *Strategický dokument skupiny Skauting pro všechny* [online]. 2011. [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://spv.skauting.cz/o-nas/>
47. *Strategie 2022 - inspirovat skautingem* [online]. 2014. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR. 41 s. [cit. 2019-11-13]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/wp-content/uploads/2018/05/strategie-2022.pdf>
48. ŠOBÁŇ, D., 2011. *Systém roverské výchovy* [online]. 12 s. [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://casopisy.skaut.cz/knihovna/476>
49. *Úvod – skaut*. [online]. [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/>
50. VÁGNEROVÁ, M. et al., 2003. *Psychologie handicapu*. 2. vydání. Liberec: Technická univerzita v Liberci. 230 s. ISBN 80-7083-765-9.
51. VALLORY, E., 2012. *World Scouting Educating for Global Citizenship*. Londýn: Palgrave Macmillan. 256 s. ISBN 978-1137353566.
52. VÍTKOVÁ, M. (ed). 2004. *Integrativní speciální pedagogika: integrace školní a speciální*. 2. vydání. Brno: Paido. 463 s. ISBN 8073150719.
53. VYCHODIL, D., 2000. *Metodika*. Praha: Junák. 77 s. ISBN 8086109372.
54. WARNER, H. et al., 2006. *Meeting the Needs of Children with Disabilities* [online]. London: Routledge. 176 s. [cit. 2020-02-10]. ISBN 9780203087725. Dostupné z: <https://doi.org/10.4324/9780203087725>
55. *Webové stránky skautských organizací v ČR*. [online]. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <http://www.junak-tabor.cz/weby/zajimave/skautske-cr.htm>
56. ZAJÍC, J., 2001. *Myšlenkové základy skautingu*. 2. vydání. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR. 79 s. ISBN 8086109739.
57. *Zákon, principy a slib*. [online]. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://skautievropy.wordpress.com/about/zakon-principy-a-slib/>.
58. ZAPLETAL, M., 1998. *Vycházky – výlety – výpravy*. Liberec: Skauting, Skautské prameny. ISBN 80-85421-23-2.

59. ŽÁČEK, J. (ed). 2013. *Z nevýhody výhoda: příručka pro skautské vedoucí o tom, jak v oddíle pracovat s dětmi s různými specifickými potřebami*. 5. vydání. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum. 104 s. ISBN 978-80-86825-89-2.

Seznam příloh

Příloha č. 1 Skautský zákon

Příloha č. 2 Dotazník

Příloha č. 1 Skautský zákon

Skautský zákon spolku Junák – český skaut, z. s.³

1/ Skaut je pravdomluvný

2/ Skaut je věrný a oddaný

3/ Skaut je prospěšný a pomáhá jiným

4/ Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta

5/ Skaut je zdvořilý

6/ Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských

7/ Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců

8/ Skaut je veselý myslí

9/ Skaut je hospodárný

10/ Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích

(Stanovy Junáka..., 2014, s. 3).

³ Členky používají znění v ženském rodě.

Příloha č. 2 Dotazník

Začlenění dítěte s postižením do roverského kmene spolku Junák - český skaut

Milý rovere, milá rangers,

obracím se na Tebe s prosbou o spolupráci při výzkumu v rámci mé závěrečné práce. Jsem studentkou Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity, oboru Speciální pedagogika – vychovatelství. Zároveň jsem i vedoucí dětského oddílu a členkou roverského kmene. V současné době vypracovávám bakalářskou práci, jejímž cílem je zjistit a vyhodnotit názory roverů a rangers na přijetí dítěte s postižením do roverského kmene.

Dotazník je anonymní a zjištěné informace budou sloužit pouze ke zpracování této práce.

Děkuji za Tvůj čas, Kateřina Halíková

1. Pohlaví:

- Muž
- Žena

2. Věk:

3. Aktuální stav:

- Student/ka SŠ
- Student/ka VŠ
- Pracující
- Nazaměstnaný/ná
- Jiná...

4. Město, v němž sídlí Tvé středisko:

5. V Junáku – českém skautu, z.s. jsi: (zaškrtni vše vyhovující)

- Vedoucí střediska
- Vedoucí dětského oddílu
- Vedoucí roverského kmene
- Zástupce vedoucího střediska
- Zástupce vedoucího dětského oddílu
- Zástupce vedoucího roverského kmene
- Člen/ka oddílové rady
- Člen/ka roverského kmene
- Jiná...

6. Jakou máš absolvovanou skautskou kvalifikaci? (zaškrtni vše vyhovující)

- Žádnou
- Rádcovský kurz
- Čekatelský kurz
- Zdravotnický kurz
- Vůdcovský kurz
- Jiná...

7. Jak dlouho jsi členem/členkou organizace Junák – český skaut, z.s.?

- Méně než 1 rok
- 1-5 let
- 6-10 let
- 11-15 let
- 16-20 let

8. Jaké akce se uskutečnily ve Tvém roverském kmeni během uplynulého roku 2019?
(zaškrtni vše vyhovující)

- Pravidelné schůzky v týdnu
- Víkendové akce
- Jednorázové kulturní akce (kino, divadlo, kavárna, ples, ...)
- Jednorázové sportovní aktivity (bowling, míčové hry, bruslení, ...)
- Pořádání akcí pro veřejnost
- Dobročinné akce
- Sjíždění řeky
- Putovní tábor
- Letní tábor
- Jiná...

9. Víš jakým způsobem Junák – český skaut, z.s. podporuje vedoucí, do jejichž roverského kmene dochází dítě s postižením?

10. Víš, že v rámci Junáka - českého skauta, z.s. existuje odbor Skauting pro všechny?

- ne, ani nevím, že takový odbor existuje
- ano, ale nevím, čím se zabývá
- ano, vím, čím se zabývá
- ano, vím, čím se zabývá a četl/a jsem jejich publikace nebo se účastnil/a jejich seminářů

11. Souhlasíš s tím, aby mělo dítě s mentálním postižením možnost vstoupit do organizace Junák - český skaut, z.s.?

- 1 – naprosto souhlasím
- 2 – spíše souhlasím
- 3 – nevím
- 4 – spíše nesouhlasím
- 5 – naprosto nesouhlasím

12. Souhlasíš s tím, aby mělo dítě se sluchovým postižením možnost vstoupit do organizace Junák - český skaut, z.s.?

- 1 – naprosto souhlasím
- 2 – spíše souhlasím
- 3 – nevím
- 4 – spíše nesouhlasím
- 5 – naprosto nesouhlasím

13. Souhlasíš s tím, aby mělo dítě se zrakovým postižením možnost vstoupit do organizace Junák - český skaut, z.s.?

- 1 – naprosto souhlasím
- 2 – spíše souhlasím
- 3 – nevím
- 4 – spíše nesouhlasím
- 5 – naprosto nesouhlasím

14. Souhlasíš s tím, aby mělo dítě s tělesným postižením možnost vstoupit do organizace Junák - český skaut, z.s.?

- 1 – naprosto souhlasím
- 2 – spíše souhlasím
- 3 – nevím
- 4 – spíše nesouhlasím
- 5 – naprosto nesouhlasím

15. Do našeho roverského kmene bych přijal/a: (zaškrtni vše vyhovující)

- dítě se sociálním znevýhodněním
- dítě s poruchou chování
- dítě s mentálním postižením
- dítě s poruchou autistického spektra
- dítě s ADHD - poruchou pozornosti s hyperaktivitou
- dítě se specifickými poruchami učení (dyslexie, dysgrafie, dyskalkulie, ...)
- dítě s narušenou komunikační schopností
- dítě se sluchovým postižením
- dítě se zrakovým postižením
- dítě s tělesným postižením
- dítě se zdravotním znevýhodněním (epilepsie, alergie, cukrovka, ...)

16. Má vaše klubovna bezbariérový přístup?

Ano Ne

17. Znáš nějaký roverský kmen, ve kterém je člen s postižením? Pokud ano, s jakým postižením.

18. Zaškrtni, s jakou situací souhlasíš:

- byl/a bych ochotný/á pomáhat se stravováním
- byl/a bych ochotný/á uzpůsobit program členovi na invalidním vozíku
- byl/a bych ochotný/á číst a předávat potřebné informace členovi se zrakovým postižením
- byl/a bych ochotný/á pomáhat s oblékáním
- byl/a bych ochotný/á pomáhat s hygienou
- byl/a bych ochotný/á doprovodit z akce domů/na autobus
- byl/a bych ochotný/á navštěvovat bezbariérová zařízení, přestože mohou být hůře dostupná

19. Máš nějaké osobní zkušenosti s prací s dětmi s postižením?

Seznam zkratk

z.s. – zapsaný spolek

SpV – Skauting pro všechny

NNO – Nestátní neziskové organizace

HVDT – hlavní vedoucí dětského tábora

WOSM – World organization of the scout movement

WAGGGS – World Association of girl scouts

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MP – mentální postižení

SPU – Specifické poruchy učení